

בבית המשפט המחוזי
בתל אביב

תיק פר"ק 40721-09-12
בפני כבוד סגן הנשיאה כב' השופט איתן אורנשטיין

בעניין: חוק החברות, התשנ"ט 1999;

ובעניין: חברות קבוצת מעריב (בהקפאת הליכים)

קבוצת מעריב;

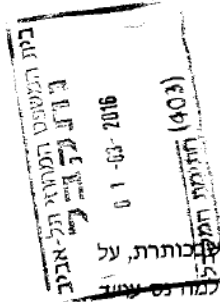
ד"ר שלמה נס, עו"ד ורו"ח ועו"ד ירון ארבל
בתוקף תפקידם כנאמנים של חברות קבוצת מעריב
ע"י עוה"ד עמית לדרמן ואו רחל לוי ואח'
מרחי מנחם בגין 7, רמת גן 52521
טלפון: 03-6114455, פקס: 03-6133343

הנאמנים;

הכונס הרשמי

ובעניין:

ע"י ב"כ עוה"ד אילון בריל
מרחוב השלושה 2, תל אביב 67060
טלפון: 03-6899695, פקס: 03-6899728

דוח חקירה מטעם הנאמנים

1. מבוא

1. ביום 23.9.2012 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב, במסגרת התיק בית המשפט המחוזי תל אביב, על מתן צו הקפאת הליכים לחברות קבוצת מעריב ועל מנויים של ד"ר שלמה נס ע"י עוה"ד עמית לדרמן ואו רחל לוי ואח' ורו"ח ועו"ד ירון ארבל לתפקיד הנאמנים (להלן: "הנאמנים").
2. כחלק מתפקידם בתיק, ביצעו הנאמנים חקירה מקיפה אודות התנהלות קבוצת מעריב. כאן המקום לציין כי לאחר היוועצות עם הכנ"ר, ובשל העובדה כי מינויו של ד"ר שלמה נס התבקש על ידי החברה, אזי הוחלט כי הנאמן, עו"ד ירון ארבל, יוביל את מהלך החקירות.
3. להלן יפורטו ממצאי החקירה:

2. שיטת ביצוע החקירות

4. מטרת הנאמנים בחקירות שבוצעו בתיק מעריב היו בעיקר:

- בדיקת תקינות פעילות הנהלת מעריב בשנות פעילות העיתון, תוך שימת דגש על השנים האחרונות של פעילות העיתון וכל זאת תוך בחינת האפשרות להגשת תביעות מתאימות.
- זיהוי זכויות עובדי מעריב ובדיקת הטענה כי כספים בגינם לא הופרשו או נגבו על ידי המעביד.

הערה: כפי שמפורט בדו"ח בהמשך ובעיקר כתוצאה מניתוח משפטי של הממצאים אל מול האפשרות לביסוס תביעות אפשריות ברמה המשפטית, נעשה שימוש בממצאי החקירות באופן שונה, כפי שמפורט בהמשך.

5. הנאמנים סרקו ועברו על חומרים רבים מכל תקופת ניהול מעריב מאז הקמתו. הם התרכזו בשתי תקופות עיקריות - תקופת שליטת הכשרת הישוב במעריב ותקופת שליטת קבוצת IDB במעריב.

6. לצורך ביצוע תפקידים, ביצעו הנאמנים בין היתר את הפעולות הבאות:

- א. קריאת החלטות הדירקטוריון/ביקורת/כספים ואחרים באותה תקופה.
- ב. בדיקת פעולות כספיות והשקעות שבוצעו בתאגיד בארץ ובחו"ל.
- ג. איסוף מסמכים מהחברה.
- ד. חקירה של כ - 40 איש בחקירות פרונטליות.
- ה. קבלת מידע מעובדים ועיתונאים בתוך התאגיד. חשוב לציין בהקשר לכך כי מרבית העובדים הסכימו לסייע לנאמנים רק לאחר שהובטח להם כי זהותם לא תיחשף, וכי הדברים ימסרו בעל פה.
- ו. חקירה של מנהלים בדרג המקומי - עורכים, מנהלי תחום, אנשי כספים.
- ז. חקירה של אנשים מחוץ למערכת - מנכ"לים לשעבר.
- ח. בחינת הדו"חות הכספיים של חברות בתאגיד והצלבה עם מסקנות שהתקבלו עד כה.
- ט. איסוף מסמכים על עובדים לאיתור מלא זכויותיהם.
- י. איסוף מידע על חשבונות בנקים שונים בישראל ובחו"ל.

7. בתוך הליך החקירה, היו שלבים של הסתרה והברחה של מסמכים מתקופת הניהול של הכשרת הישוב, כנראה על ידי מספר עובדים. בחלק מהמקרים הצליחו הנאמנים למנוע פעולות אלו.

3. קבוצת מעריב – הרכב הקבוצה

8. קבוצת מעריב מורכבת מהחברות הבאות –

- חברת מעריב החזקות בע"מ – חברה ציבורית, שהחזקה באופן הבא:
 1. כ - 66% בבעלות = החברה הציבורית דסק"ש, כ 27% בבעלות חברת הכשרת היישוב, כ - 6.5% מוחזקים על ידי הציבור, מהם 4.1% משועבדים לטובת בנק הפועלים בע"מ על ידי ולדימיר גוסינסקי. פעילות החברה נעשתה באמצעות החברות הבנות (חברות פרטיות) אשר פעלו בתחום הוצאה לאור והעיתונות. החברה מחזיקה ב - 100% מחברת מעריב הוצאת מודיעין בע"מ.
- **חברת מעריב הוצאות מודיעין בע"מ** – חברה פרטית, המוציאה לאור את העיתון היומי "מעריב", מקומונים ומגזינים שונים. באמצעות החברות הבנות, החזיקה והפעילה חברת מעריב הוצאת מודיעין (להלן: "מעריב מודיעין") את אתר האינטרנט nrg, ואת בית הדפוס (אשר מקום מושבו בבת

- ים) בו הודפסו מוצרי העיתון וכן בוצעו עבודות הדפסה לגורמים נוספים. למעריב מודיעין היתה הוצאת ספרים – ספריית מעריב.
2. לחברת הוצאת מודיעין בע"מ מספר חברות בת:
- **ליון אפשטיין בע"מ** - מוחזקת ע"י: הוצאת מודיעין (כ-97%) – חברה זו נרכשה על ידי הוצאת מודיעין בסוף שנות ה-70. חברה זו היתה חברת דפוס ותיקה אשר עסקה בהדפסת העיתונים, המגזינים וכן בעבודות דפוס ממקורות חיצוניים.
 - **אופטידטק טכנולוגיות זיהוי אופטי בע"מ** - מוחזקת ע"י: הוצאת מודיעין (כ-18%). טכנולוגיה שמעריב השקיעה בה, אך לא צלחה.
 - **אי.טי.יו.קום ישראל בע"מ** - מוחזקת ע"י הוצאת מודיעין (כ-17.5%). חברה זו היתה אמורה לפתח מרכז למידה דרך המחשב. יוזמה זו לא צלחה.
 - **בית דפוס מעריב בע"מ** - מוחזק ע"י: הוצאת מודיעין בע"מ (100%).
 - **גל מעתון הפצת עיתונים בע"מ** - מוחזקת ע"י: הוצאת מודיעין בע"מ (100%) – חברה אשר הוקמה בשנת 1993 ועיקר עיסוקה בהפצת/חלוקת עיתונים. החברה הוקמה על ידי חבי הוצאת מודיעין (74%) וחברת בוקר טון בע"מ (26%). בשנת 2009, עברה החברה להחזקה מלאה של הוצאת מודיעין תמורת 1 מיליון ₪. חברה זו היתה חברת ההפצה של מעריב והעסיקה בזמן נתון בין 800-900 עובדים.
 - **טי.וי.מול בע"מ** - מוחזקת ע"י: הוצאת מודיעין בע"מ (כ-5%). חברה שהוקמה על ידי מספר שותפים כדי ליצור מעין מרכז קניות וירטואלי שנכשל.
 - **מועדון קוראי מעריב בע"מ** - מוחזקת ע"י הוצאת מודיעין בע"מ (100%).
 - **מעריב - לב רם (שיווק) בע"מ** - מוחזקת ע"י: הוצאת מודיעין (50%). יוזמת שיווק שנכשלה עם משווק.
 - **מעריב אינסטור מרקטינג בע"מ** - מוחזקת ע"י: הוצאת מודיעין (51%). הבעלים השני הוא ש.ס.ד.א. אחזקות בע"מ חברה רשומה אצל עורך דין שלא התנגדה למתן צו פירוק לחברה.
 - **מעריב פרומושין קומפני בע"מ** - רשומה בארה"ב מוחזקת ע"י הוצאת מודיעין (100%). נועדה להפציץ גרסה אנגלית של מעריב בארה"ב.
 - **נ.ג. מוציאים לאור בע"מ** - מוחזק ע"י: הוצאת מודיעין (100%) - זאת החברה שהוציאה לאור את חוברות נשיונל גיאוגרפיק מגזין.
 - **נכסי מעריב בע"מ** - מוחזקת ע"י: הוצאת מודיעין (100%) – ובשמה הקודם, הקרן לפיצויי עובדי מעריב בע"מ. זוהי חברה אשר הוקמה לצורך החזקה בכספים ובנכסים של עובדי מעריב. ועליה בהרחבה להלן.
 - **עיתונות ישראל מאוגדת עתים בע"מ** - מוחזקת ע"י הוצאת מודיעין בע"מ (100%).
 - **רייטינג מדריך הפנאי של כולם בע"מ** - מוחזק ע"י: הוצאת מודיעין (100%).

- **תן לי ספורט בע"מ** - מוחזק ע"י: הוצאת מודיעין (75%) - יוזמה להקמת עיתון ספורט שלא צלח.

4. **מבוא היסטורי**

4.1. **הקמת מעריב כחברה בשליטת העובדים**

9. קבוצת מעריב נוסדה על ידי קבוצת עיתונאים, בראשות עזריאל קרליבך, שפרשו מ"ידיעות אחרונות" עקב סכסוך בין קרליבך לבין מי שהיה הבעלים של "ידיעות אחרונות" דאז - יהודה מוזס. קרליבך אשר פרש עם רוב עובדי המערכת, הדפוס והמנהלה, וזכה לתמיכה כספית של עובד בן עמי, הוציא לאור ב 15 לפברואר 1948, עיתון בשם "ידיעות מעריב" שלימים הפך ל"מעריב".
10. בשנות ה-50 וה-60 הגיע עיתון מעריב לשיא כוחו והפך להיות העיתון הנפוץ בישראל. בזמן מלחמת ששת הימים, בצעד שיווקי מבריק, החליט ידיעות אחרונות להפיץ את עיתונו חינם לחיילים ולאנשי המילואים. רעיון שיווקי זה הצליח, ובראשית שנות ה-70 התחילה התפוצה של שני העיתונים להשתוות. בהמשך, הלכה והפסידה מעריב את קוראיה לידיעות אחרונות עד אשר בסוף שנות ה-80 וראשית שנות ה-90 ירדה תפוצת עיתון מעריב, והוא נקלע להפסדים.

4.2. **שליטת יזמים במעריב**

4.2.1. **תקופת מקסוול**

11. עד שנות ה-90 נשלט העיתון על ידי חברה בבעלות העיתונאים, אך לאור הפסדי העיתון, חיפשו בעלי העיתונאיים מימון חיצוני.
12. איש העסקים רוברט מקסוול התעניין תחילה ברכישת מכוונות דפוס צבעוניות לעיתון, אך לבסוף, בשנת 1988 רכש רבע ממניות העיתון מעריב. בהמשך, רכש מקסוול מניות נוספות עד שהפך לבעל המניות העיקרי במעריב.
13. מכוונות דפוס הצבע שמעריב רכשה הפך את מעריב לעיתון הראשון שיצא בארץ בהדפסת צבע.

4.2.2. **תקופת הכשרת הישוב**

14. עם מותו של מקסוול, נרכש מעריב על ידי חברת הכשרת הישוב בשליטת משפחת נמרודי. מאותו מועד ועד מעבר הבעלות לזכי רכיב, היה עופר נמרודי היו"ר /או המנכ"ל והרוח החייה בניהול העיתון.
15. בתחילת שנות ה-90, לאור התחרות הקשה בין העיתונים, נחשפו פרשות של האזנות סתר, שהיו מעורבים בה בכירי העיתונים מעריב וידיעות. בעקבות פרשות אלו הורשע עופר נמרודי ונשלח למספר חודשי מאסר. לאחר ריצוי תקופת מאסרו, כאשר עופר נמרודי השתחרר מהכלא, הוא מינה את עצמו להיות המנכ"ל והעורך הראשי של העיתון. בשנת 1992, חלה עלייה בתפוצתו של העיתון, לעומת המצב בסוף שנות ה-80, אך הפער בינו לבין ידיעות אחרונות נשאר לטובת ידיעות אחרונות. באותו זמן, החלה מעריב להוציא לאור מקומונים - תחילה בתל אביב ואחר כך, בכל הארץ.

16. בשנת 1994 הנפיקה הכשרת הישוב בבורסה את חברת האם של מעריב - "מעריב החזקות בע"מ" ובין היתר ביצעה גם הנפקה של אגרות חוב נסחרות. בעקבות גיוסי כספים אלו, מעריב שינתה את פניה כאשר הבניין, הדפוס ותנאי העובדים שופרו. במקביל, יצאה מעריב במסעות פרסום רבים במטרה לעודד את קריאת העיתון.
17. באותה תקופה, חידש העיתון שוב את פניו. הוא היה הראשון שיצא בארבעה חלקים שונים של - חדשות, ספורט, תרבות וכלכלה. פורמט זה הועתק אחר כך על ידי העיתונים האחרים.
18. חידוש נוסף היה הוצאת נספח הכלכלה בעיתון, בצבע ייחודי בדומה לוול סטריט ג'ורנל בארה"ב. עיתון גלובס העתיק שיטה זו מאוחר יותר והפכה לצבע ההיכר שלו.

4.2.3. שותפות ולדימיר גוסינסקי עם הכשרת הישוב במעריב

19. למרות השינויים הרבים, מעריב המשיכה להפסיד כסף. בשנת 1998 נכנסה חברת מוסט תקשורת בע"מ בשליטת איש העסקים ולדימיר גוסינסקי כשותפה לבעלות במעריב החזקות ביחד עם הכשרת הישוב. גוסינסקי קנה 25% מהמניות תמורת 85 מיליון \$ בשני שלבים:
- השקעה של 42.5 מיליון \$ תמורת 12.5% מהון המניות - בוצע ב - 10.9.98.
 - יתרת ההשקעה, תמורת שארית המניות בוצעה ב - 5.1.1999.
20. מטעם גוסינסקי, מונה מר צבי חפץ לסגן היו"ר (משכורת של 100,000 ₪ לחודש) וחלק מהדירקטוריון אויש על ידי אנשי גוסינסקי.

4.2.4. מעבר לרווחיות

21. בשנת 1998 התפוצצה פרשת נמרודי השנייה - פרשה פלילית בה הורשע לבסוף נמרודי במסגרת עסקת טיעון. בעקבות תנאים מועדפים להם זכה נמרודי בעת מאסרו הקודם, בו אפשרו לו לעבוד במעריב בעת ריצוי עונשו, החמיר השב"ס את התנאים למעצרו של נמרודי, ומעריב נשאר ללא עורך ראשי או מנכ"ל. אף כי ההיעדרות של עופר נמרודי היתה קצרת טווח, היה צורך לאייש את המשרות שהתפנו.
22. לכן, בשנת 1999 התמנה רוני קלינפלד כמנכ"ל של "מעריב החזקות". קלינפלד הביא עמו שיטות עבודה אותם פיתח ב"כל העיר" להגדיל את שטח הפרסום שלא על חשבון עמודי העיתון, ולהתקשר למפרסמים לטווח ארוך. שיטות אלו הביאו לריכוז מאמץ בהגדלת תקציבי הפרסום ולהצלחה, אשר הביאה בפעם היחידה מהעברת השליטה במעריב ליזמים פרטים, רווח תפעולי למעריב. אך בתום שנת 2002, לאחר מחלוקות עם עופר נמרודי, עזב רוני קלינפלד את תפקידו וניהול מעריב חזר לידי עופר נמרודי.
23. ביוני 2004 השיקה מעריב חידוש נוסף בעיתונות הכתובה. בהשקעה גדולה ולאחר כמה גרסאות קודמות, הושק אתר האינטרנט - "nrg מעריב". nrg כללה מערכת נפרדת ותכנים מקוריים, בנוסף על מאמרים, ידיעות וכתבות מהעיתון המודפס.
24. בספטמבר 2004 הורשע התאגיד המחזיק בעיתון בעבירה של פרסום מתן שירותי זנות. בעקבות הרשעה זו, נעשה בדק בית בכל הפרסומים בעיתון ופרסומים מסוימים נדחו.

25. באותם שנים, הורע מצבו הכלכלי של מעריב. מעריב ניסתה להביא להגדלת רווחיה, אם על ידי שינויים בתוכן ובצורה, ואם על ידי השקעת כספי מעריב במיזמים שונים. אך שינויים אלו לא צלחו ומעריב הלכה ודעכה מאותה תקופה והלאה, עד הגעתה לבקש מבית המשפט המחוזי צו לחקפאת הליכים.

26. בספטמבר 2007 תוך ניסיון להבריא את מעריב, החזיר עופר נמרודי את רוני קלינפלד, לתפקיד המנכ"ל, בהיותו המנכ"ל היחיד שהצליח לשמור על איזון תפעולי. קלינפלד מונה להיות מנכ"ל של חברת מעריב מודיעין, כאשר עופר נמרודי נשאר המנכ"ל של מעריב החזקות. בדצמבר 2007, על מנת לשפר את תוכן העיתון, התמנו דרוון גלעזר ורותי יובל כעורכי מעריב. בתחילת 2008 נראה כי מעריב שוב מקטינה את הגרעון ועולה על מסלול נכון.

4.2.5. כניסת "ישראל היום"

27. בתחילת 2008, התחיל שלדון אריסון בהפצת החינמון "ישראל היום". יציאת החינמון פגעה קשה בהכנסות מעריב, והנהלת מעריב למרות מאמציה, לא מצליחה להגיע לאיזון תפעולי. ביולי 2008 התפטר מתפקידו יו"ר הדירקטוריון מעריב החזקות דוד קמחי. בנובמבר של אותה שנה מכר גוסינסקי את אחזקותיו ב"מעריב" לבנק הפועלים בתמורה לויתור על הלוואות ובקבלת תמורה של 10 מיליון \$ מהכשרת הישוב.

28. בספטמבר עזב רוני קלינפלד את תפקידו כמנכ"ל מעריב מודיעין והוחלף על ידי רו"ח אווה מנדיבוז'. במאי 2009 התפטרו העורכים גלעזר ויובל. במקומם מונה לתפקיד העורך הראשי יואב צור. באותה תקופה, בוצעו צמצומים נרחבים בכוח אדם בכל שדרות העיתון.

29. באותה תקופה בוצעו מגעים שונים למכירת העיתון. המשא ומתן עם לן בלווטניק מאנגליה, התקדם יותר מאחרים. אחרי ביצוע בדיקת נאותות, ביולי 2008 גובשה טיוטת הסכם לחתימה של העברת השליטה במעריב, מהכשרת הישוב לבלווטניק תמורת 89 מיליון \$. ביום חתימת ההסכם, נסוג לן בלווטניק מההסכם בעקבות נפילת הבורסה בארה"ב.

30. בתקופת הכשרת הישוב ניתן לראות כי למרות מאמצים גדולים של ההנהלה, והשקעת כספים גדולים בעיתון, העיתון הגיע בתקופה קצרה בלבד לרווחיות וביתר הזמן היה בגרעון.

31. ההוצאות הכבדות בתקופה זו התחלקו לשלושה נושאים מרכזיים:

- הוצאות שכר – בעיקר של עיתונאים.
- הוצאות הדפסת העיתון – הוצאות רכישת נייר מדי חודש בחודשו ותשלום עבור משכורות אנשי הדפוס, אשר זכו לתנאים טובים.
- הוצאות חלוקת העיתון – חלוקת העיתון בוצעה ברובה על ידי חברת גל מעתון בע"מ שהתנהלה באופן נפרד לגמרי מחברות הבת של מעריב וללא פיקוח של החברה.

32. הוצאות קבועות אלו הלכו וגדלו עם השנים בלא רווח מתאים בחלק הפרסומאי ואי גביה מתאימה של כספים מלקוחות.

4.2.6. תקופת זקי רכיב

33. ביום 28.2.2010 נחתם מזכר עקרונות בין מעריב לבין ד"ר זכי רכיב לפיו ישקיע רכיב בחברה סך של 15 מיליון \$ בשני שלבים, כנגד הקצאה של 30% ממניות "מעריב החזקות". לרכיב ניתנה גם האופציה לרכוש עוד מניות כך שיגיע לאחוז החזקה זהה לזה של הכשרת הישוב. רכיב מונה ליו"ר הדירקטוריון ובדצמבר 2010 מינה רכיב את אבי משולם לתפקיד עורך העיתון. בינואר 2011 מונה ישראל גולדשטיין למנכ"ל עיתון מעריב.
34. רכיב הבין לפני זמנו כי יש להקטין את הוצאות הדפוס והחלוקה ושאר לבצע מהפכה באופן הגשת החדשות של מעריב. הוא תכנן שילוב והזנה החדית של מהדורות הדיגיטליות עם המהדורות המודפסות, כך שהן יחפפו וישלימו זו את זו.
35. לצורך כך, הכניס רכיב צגי ענק בקומות העליונות והתחתונות של חדרי העריכה אשר יעקבו אחרי החדשות המשודרות בעולם, ויצרו אצל עובדי המערכת צורך להשלים את החדשות הדיגיטליות. בהמשך לשינוי עבודת העיתון, תכנן רכיב להעביר את העיתון למשרדים חדשים ברמת החייל שיעוצבו באופן שונה.
36. נראה היה כי רעיונותיו של רכיב היו חדשניים מדי עבור מעריב, ואלו לא מצאו שפה משותפת עם העיתונאים שלא הבינו את השינוי המבוקש בעבודתם, וטענו כלפיו כי אינו יודע איך להפעיל עיתון בהיותו חסר ניסיון.
37. לאור הקשיים המתמשכים של העיתון, הורה רכיב, במאי 2011, פחות משנה לאחר שהשלים את רכישת "מעריב", להכין בקשה להקפאת הליכים עבור חברות מעריב.
38. בשלב זה פנה עופר נמרודי לנוחי דנקנר, והציע לו לרכוש את אחזקותיו של רכיב. לאור הסכמת דנקנר, מכר רכיב את רוב אחזקותיו בעיתון, מבלי שיישם את תכניתו לדיגיטציה של העיתון.

4.2.7. תקופת IDB

39. ביום 24.3.2011 רכשה חברת "דיסקונט השקעות" מקבוצת IDB שבשליטת איש העסקים נוחי דנקנר כ-66% ממניות "מעריב החזקות" באופן הבא:
- א. השקעה והזרמה של 120 מיליון ₪ תמורת הנפקה פרטית של מניות מעריב החזקות בע"מ לדסק"ש.
- ב. רכישה תמורת 20 מיליון ₪, מניות מעריב והלוואות בעלים מזקי רכיב, אשר הומרו למניות.
- ג. 12 מיליון ₪ מהכשרת הישוב שהוזרמו למעריב כתוצאה מהנפקה פרטית של מניות חברת מעריב החזקות בע"מ להכשרת הישוב.
- ד. המרת הלוואות הבעלים להכשרת הישוב למניות במעריב החזקות בע"מ.
40. ביום 18.4.2011 נחתם הסכם בין מעריב החזקות לבין בנק הפועלים אשר במסגרתו נקבע כי מעריב החזקות תעביר לבנק הפועלים סך של 42 מיליון ₪ מתמורת העסקה של דסק"ש והכשרת הישוב, כנגד פירעון מלא וסופי של חוב של קבוצת מעריב לבנק הפועלים בסך של 106 מיליון ₪.

41. בחודש אוגוסט הוחלף העורך הראשי אבי משולם אשר היה אחראי ליישום תוכנותיו של זכי רכיב, בניר חפץ. נייר חפץ כיהן בעברו כדובר ראש הממשלה בנימין נתניהו ובהמשך כיועץ בתשלום לבעלי הון שונים (בהם נוחי דנקנר).
42. נייר חפץ לא הסכים לשינויים שזים רכיב, והחזיר את מעריב למתכון הישן יותר של עיתונות כתובה. התוכן של מעריב לא השתנה במהותו, לא משך קהלים חדשים, ואיבד קהלים ישנים לחימונים ולעיתונות הדיגיטלית.
43. חילופי הגברי נמשכו, ובנובמבר 2011 החליף טל רו, איש כספים עם עבר בחברות מצליחות כמו סלקום וכלל פיננסים בקבוצת IDB, את ישראל גולדשטיין כמנכ"ל מעריב. ב 1 בינואר 2011 מונה זני יעקבי כיו"ר מעריב החזקות.
44. טל רו הביא שיטות אשר למד בעברו, למעריב. הוא הקים "חדרי מלחמה" שונים לניהול נושאי העיתון כמו תפוצת העיתון והכנסותיו. לאיוש "חדרי מלחמה" אלו, הובאו לעיתון אנשים מקצועיים מבחוץ עם שכר גבוה, דבר שהגדיל עוד יותר את הוצאות העיתון, בלא להגדיל את הכנסותיו. מאמצי הגביה של החובות לעיתון לא הועמקו אלא ההפך, נזנחו.
45. בד בבד, נבדקו הסכמי השכר של עיתונאי מעריב לצורך הערכת זכויותיהם. בדיקה זו הראתה כי בעיתון מועסקים עובדים רבים שלצידם נותני שירותים ("פרילנסרים") מצב אשר העלה חשש כי רבים יכולים יהיו לטעון לזכויות של עובד כלפי המעביד – חברות מעריב השונות. המצב היה קשה עוד יותר כאשר התברר כי חלק מהעובדים עבדו במקביל גם כנותני שירותים. בנוסף, חלקם עבדו כנותני שירותים ורק לאח"מ הפכו לעובדים מן המניין בחברה, ולהפך, ודרשו הכרה כעובדים אשר התקיימו בהם יחסי עובד מעביד, גם בתקופות אלו.
46. בדיקת רכיבי השכר של עיתונאי מעריב הראתה כי העובדים מקבלים רכיבים שונים שחלקם יכולים להיחשב כשכר, רכיבים אחרים כגמול חד פעמי ואחרים כגמול רב פעמי תחת שמות שונים. כך נוצר מצב שכל עיתונאי נהנה ברכיבים שונים שהרכיבו את שכרו. בדיקה משפטית של רכיבי שכר אלו הביאה להכרה כי יכולה להיות מציאות בה רוב רכיבים אלו יוכרו כרכיבי שכר ורוב הפרילנסרים יוכרו כעובדים. מצב זה יביא להגדלת ההפרשות הסוציאליות עד כדי כך, שמעריב תהיה חייבת סכומי עתק שלא תוכל לעמוד בהם.
47. קבוצת דסק"ש, הבעלים של מעריב, המשיכה להזרים כספים למעריב, אך לקראת אוגוסט 2012 הבהירה דסק"ש כי לא תוכל להתמיד בהזרמת הכספים כמיקודם. לאור כל האמור לעיל, חיפשה מעריב קונה לחברות מעריב.
48. בחודש ספטמבר 2012 הגישה מעריב בקשה להקפאת הליכים ולאישור מכירת מעריב לאיש העסקים מר שלמה בן צבי, תמורת סך של 70 מיליון ₪ וקבלת חלק מהנשייה של מעריב. בית המשפט לא אישר את עסקת המכירה המוצעת, נתן צו להקפאת הליכים ומינה את הטאמנים לבדוק את התנהלות חברות מעריב ואת ההסכם המוצע, ולהציע פתרונות למשבר שאליו נקלעה החברה.

5. עיקרי ממצאים פרטניים בסוגיות מסוימות

5.1. הכשרת הישוב

49. חברות מעריב היו בבעלות הכשרת הישוב זמן רב. הם ששלטו בפועל על חברות מעריב לבד, ביחד עם שותף עסקי (תקופת גוסינסקי) ואחר כך החזיקו מניות מיעוט (בתקופת זכי רכיב ודסק"ש).
50. הנאמנים בחקירתם, עלו על מספר עסקאות שעשתה מעריב בתקופה זו, שלא במסגרת עסקיה הרגילים. בלטו מספר פרשיות שהצריכו חקירה מעמיקה יותר. פרשיות אלו היו:

5.1.1. פרשת XM

51. פרשת XM עוררה עניין אצל הנאמנים כיון שעלה בה חשד לפגיעה בחובת הזהירות של הדירקטורים של מעריב.
52. חברת XM SATELLITE RADIO הינה חברה ציבורית אשר נסחרת עד היום בארה"ב. חברה זו השקיעה בפיתוח קליטת תחנות רדיו במקלטים שבמכוניות פרטיות ובמטוסים באמצעות לוויין. החברה פעלה ופועלת בארה"ב ובקנדה. על אף שמספר צרכנייה גדל עם השנים, היא לא הצליחה להגיע לרווח, וביולי 2008 התמוגה XM עם SIRIUS, חברה מתחרה. היום היא נסחרת ב NASDAQ בשם SIRI.

5.1.1.1 XM סבב ראשון

53. ביום 21.10.2003, בישיבת דירקטוריון דחופה שנקראה לצורך השקעה בחברה זרה, הציג הדירקטור גוסינסקי את ההצעה להשקיע בחברת XM. שווי החברה עמד אז על 2.4 מיליארד \$. באותה שנה היתה החברה אמורה להגיע לאיזון תפעולי, אך הפסידה כבר 492 מיליון \$.
54. גוסינסקי הציג כי מעריב תשקיע בחברה ותרכוש 1% מחברת XM תמורת 24 מיליון \$. הוא המליץ כי העסקה תתבצע באופן הבא:
55. תצי מהמימון לעסקה יינתן על ידי SSG (חברת בת של בנק הפועלים) באשראי למעריב, וחצי שני ממקורות של מעריב עצמה.
56. בעקבות הצעה זו, הקים עופר נמרודי צוות לבחינת העסקה. החברים בצוות היו הוא עצמו, אחותו, רון ויסברג בעלה של אחות אחרת שנהרגה מספר שנים קודם לכן. בשלב זה החליט הצוות לפתוח חשבון בחו"ל על מנת לאפשר את ביצוע העסקה.
57. בישיבת דירקטוריון ביום 9.11.2003, שוב הוצעה העסקה לביצוע. החברים רון ויסברג, שמשון מרפוגל ורכטר התנגדו להשקעה ולגודלה וכך גם דוד קמחי, יו"ר מעריב החזקות. לאור התנגדות הדירקטורים, ההצעה נפלה.

למרות ההחלטות הנ"ל, וללא קבלת אישור מתאים מעריב החזקות רכשה ביום 24.1.2005, מניות של חברת XM בסכום של 10 מיליון \$ (43 מיליון ₪), וכתבה אופציות CALL ב \$ 40 למניה (3 מיליון ₪).

5.1.1.2. השקעה ב XM סבב שני

58. בדיון שנערך בוועדת השקעות ביום 24.1.2005 חזר כריס רינו, נציגו של גוסינסקי דירקטור במעריב על כך כי מעריב צריכה להשקיע בחברת XM. לדבריו, לאור העובדה שגוסינסקי כבר השקיע במעריב 85 מיליון \$ ולא ראה בה רווח מפעילותה העיתונאית, יש להפנות כספי מעריב להשקעות בשוק ההון.

59. באותו דיון הבהיר רינו בפעם הראשונה כי הוא וגוסינסקי השקיעו מכספם בחברת XM.

60. כבדרך אגב, ציין רינו באותה ישיבה, כי מעריב כבר רכשה מניות בסכום של 10 מיליון \$ (כ- 5% מהמאזן של מעריב), כתבה אופציות CALL ב \$40 למניה, ויש בכונת מעריב להגדיל את ההשקעה עד לסכום של 20 מיליון \$ בחברה בדרך של רכישת מניות נוספות ושימוש באופציות.

61. הנכחים באותה ישיבה היו כך נראה, מופתעים. חברי הוועדה הודיעו כי אמנם במעריב יש סך מזומנים של 100 מיליון \$, אך כנגדם התחייבויות בסכום זה, ואין מקום להשקיע כספים אלו במניות בחברות כאלו. כאשר שמע רינו את תשובתם, הוא איים כי אם לא יאשרו את העסקה, הוא יפעל להפוך את מעריב לחברה פרטית, ללא אפשרות לגיוס הון מהציבור. לאור חילוקי הדעות, הועבר הנושא לדירקטוריון להחלטה.

5.1.1.3. XM סבב שלישי - אישור בדיעבד והחזקת המניות למרות ההפסדים

62. ביום 28.3.2005 הובא נושא XM לדיון בדירקטוריון. לדירקטורים התברר כי בוצעה השקעה בחברה ללא אישורם, ובניגוד להחלטה עקרונית שקיבל הדירקטוריון בעבר להשקיע 90 מיליון \$ בחברות ישראליות של טלקומוניקציה. עופר נמרודי ביקש מהדירקטוריון לאשר את העסקה בדיעבד תוך הבטחה שפעולות כאלו לא יחזרו על עצמן.

63. שנה אחר כך, ביום 27.3.2006 - דיווח לדירקטוריון כי מעריב רשמה הפסד בסך של 2.3 מיליון \$ מההשקעה בחברת XM. לאחר תאריך המאזן, נרשם הפסד נוסף של חברת XM בסך של 7 מיליון \$.

64. ביום 31.5.2006 התריע שלמה מעוז, דירקטור במעריב וחבר ועדת השקעות, כי את המניות של XM היה צריך למכור כבר בסוף שנת 2005 אך דבר לא נעשה. כך לטענתו נוצר הפסד של 19 מיליון \$. בתגובה ציין יו"ר הדירקטוריון, עופר נמרודי כי הוא עדכן את רינו (שכבר לא היה דירקטור) בהחלטת ועדת השקעות למכור את המניות, אך זו לא בוצעה כיון שרינו התנגד מאחר וסבר שיש להחזיק במניות. לאור דבריו של עופר נמרודי, למרות שמעריב הפסידה כסף על ניירות אלו ללא צפי לשינוי מגמה, החליט הדירקטוריון שבשלב זה לא למכור את מניות XM, אך כן למכור את האופציות שבידו.

65. בדירקטוריון של 31 לאוגוסט 2006 דיווחה מעריב, כי הפסדי XM עומדים כבר על סכום של 16.2 מיליון \$. על אף הסכמה כי יש לממש את המניות לפני שיהיה הפסד גדול יותר, לא נעשה דבר למימוש המניות.

66. ב- 29.5.2007 – דווח בישיבת דירקטוריון כי ההפסדים מ XM עומדים על כ 5 מיליון דולר כהפסד מצטבר.

67. במרץ 2008 נמכרו סוף סוף המניות. הפסד מעריב מהעסקה - 30 מיליון ש"ח ב- 3 שנים.

68. תגובת עופר נמרודי ובאי כוחו לשאלות אלו נמסרה בעל פה. על פי דבריהם, ההשקעה בחברת XM בדיעבד והשארית ההשקעה למרות ההפסד, לא חרג באופן מהותי מתחום שיקול הדעת הכלכלי הסביר. החברה עדיין נסחרת גם היום, עם עליות וירידות כמו כל חברה נסחרת, ולכן אין לראות בפעילות הדירקטוריון, חריגה מהותית מחובתה.

69. מניות אלו כך נדמה, לא היו שייכות לפעולות השוטפות של מעריב וההשקעה בהן נעשתה על סמך המלצתו של גוסינקי שהיה אז בעלים משותף עם הכשרת הישוב במעריב ואף מושקע בחברה זו ואשר פעל אולי בניגוד עניינים מסוים. אין מדובר בחברה קיקיונית ללא סיכויים להצלחה אלא לחברה ציבורית הנסחרת ב - NASDAQ אשר השקיעו בה, באותה תקופה, חברות גדולות בארה"ב. הסתכלות בדיעבד על ההשקעה בחברה זו באותה תקופה, מראה על השקעה כושלת. אך הסתכלות על פעולות הדירקטוריון אז ושווי החברה כיום, אינו שולל שיקול דעת סביר בזמן רכישת והחזקת המניות.

5.1.2. אלי רייפמן

70. הלוואות שמעריב נתנה לאלי רייפמן עוררו עניין, מאחר והנהלת מעריב, שהיתה גם הנהלת הכשרת הישוב, פעלה באופן שונה במעריב לעומת בהכשרת הישוב, כפי שיפורט.

71. ביום 29.04.2005 הציע עופר נמרודי למעריב לתת הלוואה של \$ 5,000,000 לאלי רייפמן ב-10% תשואה שנתית. באותו זמן, נמרודי, הבעלים של חברת הביטוח של הכשרת הישוב, הציע גם לחברת הביטוח מתן הלוואה לרייפמן, אך הצעה זו היתה גבוהה מההצעה שהוצעה למעריב. יום פירעון ההלוואה היה אמור להיות ב- 1.5.2007.

72. ביום 30.4.2006 ביקש רייפמן פדיון מוקדם של הלוואה תמורת 8% שנתי (\$ 400,000 רווח) + \$ 187,500 תמורה בגין פדיון מוקדם.

73. מעריב הרוויחה מהעסקה. חברת הביטוח של הכשרת הישוב הרוויחה יותר.

74. עופר נמרודי היה באותו זמן בעל תפקיד הן בהכשרת הישוב והן במעריב. אם סבר כי העסקה טובה, מדוע לא הציע את העסקה של חברת הביטוח גם למעריב? העסקה היתה למתן הלוואה של 36 מיליון \$. למה הוצע רק 5 מיליון \$ למעריב?

75. על שאלה זו השיב עופר נמרודי בעל פה כי העסקה היתה ספקולטיבית מאד. אם ההלוואה לא היתה מוחזרת, מעריב היתה באה בטענות כי הדירקטוריון שאישר את העסקה, נהג ברשלנות. אך העסקה הצליחה והביאה תשואה גבוהה למעריב. לאור אופייה של העסקה, נכון היה להיות זהיר יותר בלהציע עסקה כזו למעריב.

76. נראה שיש לחסכים לטענה זו. אלי רייפמן הסתבך שלש שנים אחר כך בלקיחת הלוואות דומות והורשע בזיוף מסמכים הקשורים למתן הלוואות. אמנם מעריב הרוויחה מהלוואות אלו, אך רבים אחרים הפסידו כסף רב, דבר שמחזק את דברי נמרודי כי העסקה היתה ספקולטיבית מאד וטוב היה שמעריב סיכנה רק מעט כסף.

5.1.3. בית מעריב

5.1.3.1. מבוא

77. עסקת בית מעריב מועלת מדי פעם בהקשר לחשד נגד הכשרת הישוב ונגד עופר נמרודי. לאמיתו של דבר, כפי שיפורט להלן מדובר במספר עסקאות אשר בוצעו לאורך שנים רבות אשר הביאו בסופו של דבר להעברת מספר נכסים, שהיו שייכים לעובדי מעריב, לבעלות מעריב ואחר כך לבעלות הכשרת הישוב.

5.1.3.2. הקמת הקרן לפיצויים של עובדי מעריב ובניית בית מעריב

78. ביום 1.4.1954 הוקמה קופת פיצויים מרכזית לעובדי מעריב שכללה 51 חברים. גרעין הקבוצה הורכב מאותם עיתונאים שהקימו את העיתון מעריב. הקופה היתה מעין "מועדון חברים" כאשר החברות בקופה היתה רק למי שנמצא ראוי על ידי חברי הקופה. רבים מעובדי מעריב ניסו להתקבל אליה, חלקם התקבלו ואחרים לא. באופן דומה, הוקמה קופת תגמולים לעובדים. קופות אלו נתנו הלוואות לחברים בה, בתנאים נוחים.

79. עובד בן עמי, מי שהיה יו"ר והבעלים דאז של מעריב והמממן העיקרי של העיתון בתחילת דרכו, ביקש להעביר את מעריב למגורי קבע. לצורך רכישת קרקע לבניית בית מעריב, פנה בן עמי לעובדים, והציע להם להשקיע את כספי הקופות (תגמולים ופיצויים), בבניין המשרדים של מעריב שיוקם. על פי הצעתו, קופת הפיצויים והתגמולים של מעריב תרכוש קרקע, תבנה עליו משרדים, ותשכיר את המבנה לעיתון מעריב דרך חברת מעריב מודיעין בע"מ. כך יובטחו פיצויי ותגמולי העובדים בצורה האופטימלית, כיוון שהעובדים ייהנו מנכס מניב הרשום על שמם, לאורך זמן. העובדים התכנסו לצורך החלטה בעניין, והסכימו להצעתו של בן עמי. הליך זה חזר על עצמו מספר פעמים לרכישת חלקים נוספים של בית מעריב.

80. עיקר העבודות על בית מעריב נערכו בשנת 1956 כאשר קופות הפיצויים והתגמולים של העובדים ממשיכות להעביר כספים לצורך בניית הבניין.

81. רק ביום 17.3.1957 הגיעה חברת מודיעין ל"הסדר" עם הקופות של העובדים. בהסדר זה, שנראה כי הוכתב ברובו על ידי בן עמי, נקבע מנגנון ההתחשבות בין חברת מעריב מודיעין בע"מ ובין הקופות:

82. גובה השכירות שתשלם חברת מעריב מודיעין בע"מ לקופה יהיה 6% משיעור ההשקעה של הקופות בבניין, כאשר סכום זה צמוד ליוקר הבניה.

83. תשלומי מיסים שיחולו על הנכס, ישולמו על ידי חברת מעריב מודיעין בע"מ.

84. הסדר זה התקיים, והקופות שצברו כסף מהפרשות שוטפות מחד ומדמי שכירות של בית מעריב ההולך ונבנה מאידך, נתנו הלוואות נוחות לחבריהן. בעזרת הלוואות אלו, רכשו החברים דירות מגורים לבני משפחותיהם.

85. בשנים 1958 - 1957 התקיימו דיונים על הפיכת קופת הפיצויים לקרן פנסיה. מומחים נשכרו לתכנון המהלך, אך אחרי דיונים רבים, החליק לא יצא אל הפועל. יחד עם זאת, במסגרת ישיבות להקמת קרן הפנסיה ב 1.1.1958, הוצהר כי הבניין שייך לעובדים ויבטיח את הפנסיה שלהם בבוא העת.

5.1.3.3. נגיסה ראשונה בקופה

86. במהלך שנת 1959, נראה היה כי שינויים תכופים בכח האדם במעריב, יוצרים לחץ על קופת הפיצויים. כתוצאה מכך, בשנת 1.6.1959 - הוסכם עם הקופה כי חברת מעריב מודיעין בע"מ לא תצטרך להעביר את השלמות הכספיים לפיצויים בגין המשכורת האחרונה לקופה. בתמורה תהיה חברת מעריב מודיעין בע"מ אחראית להשלמת הפיצויים, כאשר יפרוש העובד מהחברה. בכך, יצרה קופת הפיצויים חוב לחברת מעריב מודיעין בע"מ.

87. 10.9.1959 - בישיבה משותפת של הנהלת מעריב והקופה, הודיע בן עמי על עדכון נוסף לתוכנית לתשלום פיצויי פטורין. החל מיום 1.8.1959, ההפרשה לפיצויים תעשה במקום אחר ולא לקופה, ומעריב מודיעין תהא אחראית על השלמת הפיצויים מעבר למה שהופרש. בכך, נלקחה מהקופה האפשרות לקבלת תזרים כספי שוטף.

88. ב- 22.11.1959 - מעריב מודיעין יישמה את התוכנית והשקיעה את הפיצויים (החל מיום 31.3.1959 ואילך) בתוכנית בבנק, שם הכסף צבר הצמדה וריבית. לענין הפיצויים שהצטברו עד ליום 31.3.1959 - הוצע כי תוקם חברת נכסים משותפת למעריב ולקופה אשר תחזיק בבניין. הצעה זו אמנם לא בוצעה, אך הפועל היוצא של מהלכים אלו הייתה סגירה מעשית של קופת הפיצויים לעובדים חדשים וריקונה האיטי מנכסיה.

5.1.3.4. נגיסה שניה בקופה

89. בעקבות התחלופה הרבה של העובדים בעיתון מעריב ב- 23.10.1960, נושא הקופה והפיצויים הועלה שוב על ידי חברת מעריב מודיעין בע"מ בדיונים של החברה עם עובדיה. הדיון נבע מכך שמעריב לא הייתה מוכנה יותר לקחת על עצמה את האחריות להשלמת הפיצויים, כל זמן שקרן הפיצויים נשארת במתכונתה הישנה של מעין מועדון חברים.

90. במקום זאת הוחלט ב- 6.11.1960, בהסכמת העובדים והנהלת חברת מעריב מודיעין בע"מ, כי קופות הפיצויים והתגמולים יפורקו, והכסף שהצטבר בהם יחולק לחברים בקופות האלו. במקומם תוקם קרן תגמולים ופיצויים לכלל עובדי מעריב.

91. בנוסף, הוחלט על הקמת חברת גג משותפת למחזיקי כספי הפיצויים והתגמולים. חברת גג זאת תהיה הבעלים של בניין מעריב. הקופות יקבלו שכר דירה בשיעור של 8% מסכום ההשקעה (מאוחר יותר נקבע שוב 6% מההשקעה) שלהן בבניין, או פיצוי בדרך אחרת בהסכמת הצדדים. העובדים יקבלו ייצוג של 50% בהנהלה של החברה החדשה.

5.1.3.5. פירוק הקופה ויצירת קרן פיצויים

92. ב- 23.10.1961 יצאה התוכנית אל הפועל. הקופות חוסלו והכספים שנשארו חולקו בין החברים בקופות. במקביל, הוקמה קרן פיצויים עבור כלל העובדים, הרשומה כבעלים על בית מעריב. לקרן זו הופרשו כלל הכספי הפיצויים של העובדים. הקרן לפיצויי עובדי מעריב בע"מ הפכה להיות הבעלים של בית מעריב (החברה שינתה מאוחר יותר את שמה לחברת נכסי מעריב בע"מ). הקרן קיבלה את הפרשות פיצוי העובדים עבור כלל

עובדי מעריב. ליו"ר הקרן התמנה עובד בן עמי. בכך שלטה הנהלת חברת מעריב מודיעין בע"מ על כספי הקרן.

93. ב - 11.4.1963 שימשה קרן הפיצויים כמו הקופות שהיו לפנייה, כזרוע לרכישת נדל"ן עבור מעריב. פעולות בולטות שנעשו בתקופה זו היו:

א. 1964 - הקרן העבירה סכומים נוספים לצורך רכישת חלקים אחרים בבית מעריב. באותה שנה, בוצעו החלפות שטחים עם חברת קו צינור אילת, אשר החזיקה בחלקים מהשטח.

ב. 1.10.1967 - הוחלט לרשום חלקות משנה נוספות בבית מעריב (103,205 / 4,7,8,25 בגוש 7104) בטאבו, על שם הקרן.

ג. 22.3.1970 - הוחלט על מכירת קומה 4 בבניין למועצה לשיווק ירקות, ורכישת חלקות נוספות בבניין (חלקות 204, 1842 בגוש 7104) על שם הקרן.

ד. בתחילת שנות השמונים, פנה סמנכ"ל מעריב יעקב נאן, לעובדי מעריב, בדרך שהפכה לשיטה, להשתמש בכספים של קרן הפיצויים לצורך רכישת קומה 4 של בית מעריב מחברת מבטח שמיר. גם במקרה זה העובדים הסכימו והקומה נרכשה לטובה קרן הפיצויים.

94. בשנת 1983, לאור התרחבות העיתון והרגשת הצפיפות בתוך הבניין, התחילו דיונים במעבר לבניין משרדים חדש.

5.1.3.6. נגיסה שלישית בקופה - העברת בית מעריב לבעלות מלאה של מעריב

95. עם כניסת הכשרת הישוב לניהול מעריב, התחילה ההנהלה בשינויים בבית מעריב:

96. בשנת 1992 הושכר שירותיו של אדריכל לצורך שינוי ושיפוץ כללי של בית מעריב, והוחל בתכנון ארוך טווח להפיכתו לתחנה מרכזית של הרכבת הקלה.

97. נרכשו השטחים בבית מעריב של קו צינור אילת ושל מועצת הפרחים.

98. בשנת 1996 הוחל בתכנון בית מעריב גדול, עם אפשרות בנייה לגובה. תוכנית סדורה לבנייה לגובה הוצגה למהנדס העיר תל אביב בשנת 2003 ביחד עם בקשה לשינוי תב"ע. כל הפעולות המוזכרות, נעשו על ידי הנהלת חברת מעריב מודיעין בע"מ. ככל הידוע, קרן פיצויי הפיטורין לא היתה שותפה להליכים אלו.

99. תוצר נוסף של כניסת הכשרת הישוב למעריב, היתה ניידות גבוהה של עובדים (פיטורים של עובדים ותיקים והעסקה של עובדים חדשים) אשר הצריך תשלום פיצויי פיטורים לעובדים רבים.

100. באוגוסט 2002 הוגש דו"ח של ביקורת הפנים של מעריב. עיקר הממצאים של הדו"ח שזכו לדיון ואישור בוועדת ביקורת היו:

- בעקבות הפיטורין הרבים, הקרן לפיצויים נשארה ריקה מכספים, וחברת מעריב מודיעין בע"מ נאלצה לשלם את פיצויי הפיטורין לעובדים השונים.

- אגף שוק ההון והביטוח במשרד האוצר הפסיק להכיר בקרן לפיצויים כקופת גמל, כיוון שרוב נכסיה הם נדל"ן. בעקבות החלטה זו, עמדה הקרן לאבד את זכותה לקבלת הקלות ממס, והכנסותיה משכר דירה עמדו להיות ממוסים.
 - העובדים החדשים שנתקבלו לעבוד במעריב, היו מבוטחים בקרנות פרטיות ולא בקרן לפיצויים. לכן עבורם לא היה צורך בקרן הפיצויים הכללית של עובדי מעריב.
101. לאור כל האמור, המלץ הדו"ח על חיסול הקרן.
102. ב- 29.5.2003, נמסר לדירקטוריון כי חברת מעריב מודיעין בע"מ וחברות בנות שלה רכשו מקצ"א את הקומה השלישית בבית מעריב, בעזרת מימון שחוקבל מבנק טפחות (900 אלף \$). כך נוצר מצב שמעריב על חברותיה הבנות, הפכה להיות הבעלים של כ- מחצית מבית מעריב, בעוד המחצית השנייה שייכת לקרן הפיצויים של עובדי מעריב.
103. לאור התרוקנות קרן הפיצויים, תשלום הפיצויים על ידי חברת מעריב מודיעין בע"מ והסכנה לאיבוד המעמד של הקרן כקופת גמל, הומלץ לדירקטוריון מעריב לחסל את קרן הפיצויים.
104. כדי לחסל את הקרן הוחלט, בעצת ר"ח של מעריב על צעדים הבאים:
- חברות מעריב ירכשו את מחצית בית מעריב הנמצאת בבעלות הקרן תמורת 8 מיליון \$ שיתקבל מבנק טפחות.
 - חברות הבנות של מעריב ישעבדו את החלקים שבעלותן בבית מעריב לטובת הבנק.
105. הליך זה בוצע חודש אחר כך, ובספרי הקרן ביום 31.12.08 הופיע סכום של 12,957,321.94 ₪ הלוואת בעלים של מעריב מודיעין בע"מ, שכנגדה נכס המקרקעין של בית מעריב.
106. אותם 8 מיליון \$ אמורים היו להיות מופקדים בקופת גמל מוכרת, ולשמש כבטוחה לעמידת הקרן בהתחייבויותיה כלפי העובדים. בעקבות הסדר עם אגף שוק ההון במשרד האוצר, כספים אלו נהנו מפטור ממס למשך שלש שנים.
107. ביום ה- 22.12.2004, חברת מעריב מודיעין בע"מ הפקידה:
- 15 מיליון ₪ בקרן פיצויים של הראל בית השקעות.
 - 2 מיליון ₪ בכלל פיננסים גמל.
108. מקופות אלו שילמה מעריב כ- 13.5 מיליון ₪ פיצויים לעובדים בתקופה שבין 14.12.2005 ועד 31.12.2006. כספים נוספים נמשכו עד שנת 2012.
109. הנאמנים פנו לקופת הפיצויים האלו על מנת לבדוק מה נשאר בקופות אחרי הפיטורים הרבים של עובדים והנהלה. כל שנמצא היה 25,000 ש"ח בכלל פיננסים גמל, אשר הועברו לקופת הנושים.
110. משנת 2004 ואילך חייבה קרן הפיצויים בע"מ את מעריב מודיעין בשכ"ד רבעוני עד מרץ 2009, ללא הזרמת כספים בפועל, בסכום של כ- 5 מיליון ₪.

111. ב - 29.5.2005 החליט דירקטוריון מעריב למזג את קרן הפיצויים לתוך מעריב, וב-27.12.2005 הקרן החליפה את שמה לחברת "נכסי מעריב בע"מ", חברה בבעלות מלאה של מעריב.
112. השעבודים לבנק המלווה הוסרו ב 15.5.2007.

5.1.3.7 נגיסה רביעית – העברת בית מעריב לחברת הכשרת הישוב

113. כאשר הבעלות על חברת מעריב מודיעין בע"מ עברה להכשרת הישוב, נהפכה חברת האם של מעריב - "מעריב החזקות בע"מ" להיות חברה נסחרת. חברת מעריב החזקות בע"מ הנפיקה מספר סדרות של אגרות חוב לציבור כאמצעי לגיוס כסף למעריב.
114. בשנת 2007 הפנו רוי"ח של החברה את תשומת לב הדירקטורים לכך שההון החוזר בחברת מעריב החזקות בע"מ הוא שלילי וסך הנכסים נמוך יותר מסך ההתחייבויות, כולל מלאי. דוי"ח תזרים מזומנים הראה על תזרים שלילי מתמשך מפעילות שוטפת, כאשר קצב שריפת המזומנים הלך וגבר.
115. תאריך פירעון אג"ח מסדרה מסוימת היה אמור להיות במרץ 2009, אך נראה היה כי לפי המצב העסקי של קבוצת מעריב, היא לא תוכל לפרוע את חובה.
116. לדירקטוריון של מעריב החזקות בע"מ היה בשלב זה יותר מ-12 חודשים על מנת למצוא פתרון לפירעון האג"ח. האמצעים שהיו צריכים להינקט אמורים היו להיות מידיים - לשפר את תוצאות החברה באופן מהותי, למכור פעילות או למכור רכוש קבוע. דירקטוריון מעריב התלבט בתוכניות שונות של התייעלות.
117. באותו זמן, פנתה קבוצת מעריב לבנק הפועלים על מנת לברר את האפשרות להרחבת האשראי שעמד לרשותם בבנק. הבנק ביקש לקבל ממעריב תוכנית עסקית, על מנת לאפשר לשקול את המשך העמדת אשראי, אך מעריב בחרה לא לספק לבנק נתונים אלו, כנראה לאור כישלונות תוכניות התייעלות שבוצעו עד כה. במקום זאת, מעריב החזקות בע"מ הזדרזה ופרעה חלק מהחוב לבנק תמורת שעבוד שלילי על בית מעריב. בכך מעריב מנעה מעצמה לקבל מימון חדש תמורת שעבוד בית מעריב שניתן היה לשעבדו בתקופה זו.
118. בשנת 2008 ירד דירוג אג"ח מעריב מספר פעמים. בעקבות המשך ההרעה בתוצאות העסקיות של החברה, איימו רוי"ח לרשום הערת עסק חי למעריב. על מנת למנוע הרעה זו, התחייבה הכשרת הישוב באופן בלתי חוזר, ביום 30.6.2008, לרכוש את בית מעריב אם לא ימצא קונה אחר, על פי הערכת שמאי במימוש מהיר של הנכס. האופציה הוענקה על ידי הכשרת הישוב ב 28.8.2008 והוארכה ב 24.11.2008.
119. רק ב- 10.8.2008 אחרי דיון בדירקטוריון מעריב החזקות בע"מ, התייחס הדירקטוריון לעובדה שיש למעריב בעיה תקציבית חמורה.
120. ב- 9.11.2008, כאשר הגרעון עמד על סך של 18 מיליון ש"ח, פנתה מעריב לבנק הפועלים. הפנייה לא היתה על מנת להציג תוכנית עסקית, לה חיכה הבנק משנת 2007, אלא למימוש מהיר של בית מעריב על ידי הסרת השעבוד השלילי. באותו מועד כבר אישר הדירקטוריון את המודעה למכירת בית מעריב.
121. בשלב זה הקימה מעריב ועדה של שלושה חברים בהשתתפותם של דורון גלעזר שהיה אז העורך הראשי, מר נדב כספי ששימש באותה עת כסמנכ"ל תפעול של מעריב החזקות ונציג מטעמה של הכשרת הישוב. ועדה זו אמורה הייתה להביא את התוכנית לכדי הצעה ישימה למימוש בית

מעריב, שתידון בדירקטוריון וכן לקדם את איתור השותפים הכלכליים או הרוכשים המתאימים.

122. מעריב והכשרת היישוב אף נתנו פומבי לתוכנית זו בתחילת חודש דצמבר 2008 במסגרת הודעה לעיתונות מטעמן, שזכתה לפרסום במספר כלי תקשורת (בהם מעריב עצמו). באותם פרסומים הובלט והודגש כי מחירו המבוקש של הנכס, כפי שהוערך בידי מעריב ובעלת השליטה בה, עומד על 70 מיליוני ₪.

123. אף כי הדירקטוריון אישר את המודעה בישיבתו, המודעה התפרסמה רק כעבור חודש, שלושה חודשים לפני מועד התשלום של האג"ח, כאשר הזמן להגשת הצעות לנכס עם רישום מסובך במיוחד, הוגדר כשלושה שבועות. המכירה נקבעה AS IS, ואחריות בדיקת הנכס הוטלה על הקונה הפוטנציאלי.

124. ביום 14.12.2008, פרסמה מעריב לציבור הזמנה להציע הצעות לרכישת זכויות בנכס ברחוב קרליבך 2 בתל אביב יפו, הוא בית מעריב.

125. ב- 13.1.2009 הוארך המועד להגשת הצעה לרכישת בית מעריב. רק במועד זה פנתה מעריב לקבלת הלוואה מבנק הפועלים, תוך שעבוד בית מעריב. בשלב זה הבנק כבר לא היה מוכן לתת למעריב הלוואה כנגד שיעבוד הנכס.

5.1.3.8. הליך המכרז

126. לצורך הליך המכרז, ביקשה מעריב שמאות משמאי. השמאי שנבחר (משרד דוד סגל) הועסק גם על ידי הכשרת היישוב בפרויקטים קודמים כמו הוצאת שומה מ-2012 על קניון שבעת הכוכבים שבבעלות הכשרת היישוב (בשרשור) ועבודות נוספות. השמאי העריך בסוף שנת 2008 את שווי בית מעריב בסך של 38.9 מיליון ₪ (33 מיליון ₪ למימוש מהיר). בעת הליך המכרז, לאחר תחילת 2009, השווי המוערך של הנכס ירד ל-36 מיליון ₪ או 30 מיליון ₪ במימוש מהיר, זאת בעקבות המצב הקשה אליו נקלע שוק הנדל"ן, כתוצאה מקריסת שוקי ההון בעולם.

127. לאחראי על ביצוע המכרז, התמנה דח"צ במעריב - מר עופר מרום. יחד עם זאת, הורה עופר נמרודי כי כל הצעה שתוצע תועבר אליו.

128. באותה ישיבת דירקטוריון ביום 13.1.2009, הדירקטוריון של מעריב החזקות בע"מ קיבל עדכון, לפיו עשרה פונים התעניינו במכרז ושבעה פונים רכשו את מסמכי המכרז. עופר נמרודי הזהיר באותה ישיבה, כי אף אם תוגש הצעה גבוהה, היא תהיה חייבת להיות משולמת מיד לצורך תשלום האג"ח.

129. במהלך המכרז התקבלה הצעה לרכישת הנכס תמורת 48 מיליון ₪, אך ההצעה היתה ללא ערבות בנקאית. כאשר הקונה הפוטנציאלי התבקש לצרף המתאה בנקאית, הוא השיב כי אין לו נכסים נזילים בארץ. מאוחר יותר, חזר בו מההצעה.

130. עו"ד אלעד מן המציא לנאמנים הערכת שמאי מאוחרת של השמאי אבי מנדלסון. השמאי אבי מנדלסון הצביע על מספר כשלים אפשריים שנפלו בשומה, בין השאר לעניין שטחי הנכס, ירידת ערכו בהשוואה לשומה קודמת, מצבו התכנוני של הנכס, פוטנציאל תוספת הבניה שלו, דרכי תחשיב ערכו של הנכס ועוד. בסיכומו של דבר קובע מנדלסון כי:

"דרך עריכת השומה מביאה באופן מגמתי להפחתת שווי הנכס. באמון ראשוני ניתן להסיק כי השווי האמיתי של הנכס הינו גבוה יותר בגבולות 25% מהאמור בחוות הדעת".

131. אך למרות המחלוקת האפשרית על שווי הנכס, בפועל לא התקבלה כל הצעה לרכישת הנכס.
132. נבדקו טענות כאילו השפיע עופר נמרודי על מציעים פוטנציאליים והרתיע אותם מלהגיש הצעה, אך לא נמצאו סימוכין לטענות אלו.
133. לאור העובדה כי לא התקבלה כל הצעה לרכישת הבניין, החליט דירקטוריון מעריב החזקות בע"מ ביום 20.1.2009 כי אין מנוס מלמכור את הנכס להכשרת הישוב.
134. מחיר הנכס על פי התחייבות הכשרת הישוב היה לפי השמאות על פי ערך מימוש מהיר, קרי 30 מיליון ₪. לבקשת הכשרת הישוב, התקיימה פגישת דח"צים של הכשרת הישוב ומעריב החזקות בניסיון להגיע להסכמה על מחיר הנכס. מטרת הפגישה היתה ניסיון להגיע למחיר בין הערכת השמאי הישנה של 33 מיליון ₪ (הערכה למימוש מהיר משנת 2008) והערכת שמאי חדשה של 31.5 מיליון ₪. לבסוף, דוד מנע, דח"צ מהכשרת הישוב, הציע כי מחיר העסקה יעמוד על סך של 32.5 מיליון ₪, הצעה שהיתה מקובלת על כלל הדח"צים משתי החברות.
135. בניגוד להליך למכירת בית מעריב שהתנהל באיטיות רבה, הליך אישור המכירה היה מאד מהיר. ב- 25.1.2009 התכנסה ועדת הביקורת של מעריב אחזקות לאשר את העסקה בהיותה עסקה הטעונה אישור של ועדת ביקורת.
136. הדח"צ עופר מרום אשר היה אחראי על המכרז, הציג את עסקת מכירת הבניין. עו"ד לוכטנשטיין בשם מעריב, הסביר כי בדוחות הכספיים ל- 30.6.2008 נתנה הכשרת הישוב התחייבות בלתי חוזרת למעריב שאם מעריב תציע את בית מעריב למכירה ולא תצליח, אזי הכשרת הישוב תקנה את בית מעריב במחיר שיקבע על ידי שמאי בלתי תלוי שיוסכם בין הצדדים בהליך מימוש מהיר. בעת מתן ההתחייבות על ידי הכשרת הישוב, עמדה לפניה הערכת השמאי של דוד סגל אשר קבע את שווי הנכס במימוש מהיר בסך של 33 מיליון ₪. עוד עמדה לפני הוועדה עדכון שומה זו אשר נקבה בסכום של 30 מיליון ₪. בעקבות נתונים אלו, אישרה ועדת ביקורת את המכירה של בית מעריב בסך של 32.5 מיליון ₪ להכשרת הישוב.
137. ביום 25.1.2009 אישר הדירקטוריון את המכירה. לאחר ישיבת הדירקטוריון, קיבל עופר מרום טלפון מדורון גלעזר, שהיה באותו זמן העורך הראשי של מעריב, אשר טען כי מעריב מסייעת לעופר נמרודי לגנוב את החברה על ידי מכירת הבניין במחיר לא ריאלי. גלעזר טען כי יש לו מציע בשם שוקי מדנס, אשר מוכן לקנות את הנכס ב 50 מיליון ₪. עופר מרום הודיע לו כי הוא יביא את ההצעה אם תוגש לאישור הדירקטוריון והם יתמכו בה. אך אחרי ימים נמסר לו כי ההצעה אינה רלוונטית.
138. בישיבת דירקטוריון נוספת ב- 19.2.2009, היה יו"ר הישיבה הדח"צ עופר מרום. עופר מרום הדגיש, כי קיים אילוץ לפרוע את אגרות החוב של מעריב החזקות בע"מ ביום 5.3.2009 ואין למעריב משאב כספי אחר לפרוע את החוב מלבד בית מעריב. לכן, אין למעריב ברירה אלא למכור את בית מעריב לקונה היחיד - הכשרת הישוב. שלמה מעוז שהיה אז דח"צ במעריב, היה מוכן לפתוח את העסקה לרכישה על ידי מציעים אחרים, אם קיימת הצעה טובה יותר. אלי כהן אשר שימש כדירקטור גם בהכשרת הישוב וגם במעריב הודיע כי המדיניות הכלכלית של הכשרת הישוב הינה להיפטר מנכסי נדל"ן ולא לרכוש נכסים. לכן, העסקה היא כדאית למעריב,

ופחות להכשרת הישוב. הוא סיפר על התעניינות של משקיע זר שרצה לראות את הנכס אך לבסוף חזר בו. הדירקטור במעריב ובעל התפקיד בהכשרת הישוב שמשון מרפוגל - הודיע כי הכשרת הישוב בחנה את הנכס, ואין הוא מציאה כה גדולה, כיוון שהתבצע הרלוונטי מטילה מגבלות רבות על אפשרות הבניה, קבלת אישורי בניה היא עניין מורכב כיוון שמדובר בבית המורכב מחלקות רבות, ולא כל הבניין בבעלות מעריב. מרפוגל הוסיף כי מעריב כשוכרת עתידית, יכולה לעזוב בכל עת את הבניין, ולהשאיר את הכשרת הישוב מחפשת שוכרים שקשים להשגה. מרפוגל הדגיש כי הוצאת כסף עכשיו על ידי הכשרת הישוב היא בעייתית, ואין ספק שישנן עסקאות משתלמות יותר. לבסוף, העורך של מעריב דורון גלור הוזמן להשמיע את טענותיו - הוא סבר כי הנכס שווה הרבה יותר מהמחיר בו הוא נמכר, וכי הפרסום שפורסם כאילו בית מעריב שווה 70 מיליון ש"ח הרתיע קונים פוטנציאליים. אך דורון גלעזר לא הציע הצעה חליפית לתשלום האג"ח, והדירקטוריון לא שינה את החלטתו.

139. ביום 2.3.2009 התכנסה אסיפה כללית לאישור המכירה של בית מעריב השייך למעריב הוצאת מודיעין, חב' נכסי מעריב בע"מ (החברה שהיתה פעם הקרן לפיצויי עובדי מעריב בע"מ), ומועדון קוראי מעריב בע"מ לחברת הכשרת הישוב. הוחלט לאשר את המכירה ודיווחים מידיים של החברה מתאריכים 25.1.2009 ו 15.2.2009 הוצאו לבורסה.

140. ביום 29.7.2009 אישר דירקטוריון מעריב הסכם שכירות בין מעריב לבין "ה"ה משקעים במקרקעין בע"מ" - חברה בבעלות מלאה של הכשרת הישוב. ההסכם נחתם ב 2.3.2009. להשכרת שטחים למעריב בבית מעריב.

141. בחודש אוגוסט 2009 ולאחר שנמכר להכשרת הישוב, שועבדו 4 חלקות מבית מעריב לקרנות מנוף א' ו'ב' תמורת 105 מיליון ש"ח. כנראה, השמאות שהוצגה לצורך זה הייתה בסכומים גבוהים מסכום השמאות של השמאי דוד סגל.

142. בשנת 2010 בית מעריב מופיע בספרי הכשרת הישוב ב 40 מיליון ש"ח (יצוין שמשוף שנת 2009 החלה התאוששות כלכלית גם בנדל"ן). לכן, השומה בדיעבד - מחיר בית מעריב הוא 40 מיליון ש"ח לשנת 2009.

143. ביום 1.7.2010 אישר דירקטוריון מעריב מודיעין בע"מ להמחות את החובות שנתרו בבנק הפועלים לחברה של זקי רכיב ובכך להעביר את השליטה במעריב אליו.

144. ביום 8.1.2014 אישרה הוועדה המקומית בת"א להפקדה, תכנית מגדל בית מעריב. התוכנית מוללת:

- הקמת מגדל של כ-55 קומות בשטח של 34,240 מ"ר לשימושי תעסוקה, מלונאות ומסחר.
- קישור לתחנת הרכבת בעתיד.
- התכנית חלה על שטח של 1.7 דונם.
- הקמת חניון תת קרקעי.
- לזכויות הבנייה יתווספו כ- 1,100 מ"ר שטחי בנייה של קומה מלאה באחת מקומות הבסיס, אשר ירשמו ע"ש העירייה, לצורכי ציבור.

5.1.3.9. אחרית הפרשה

145. ביום 14.10.2012 הוגשה שאילתה לעיריית תל אביב על תוכנית הבניה בנכס. תשובת עיריית תל אביב היתה כי הנכס בנוי על ארבעה קומות. ניתן על פי התביעה, לבנות עד 7 קומות, קרי ניתן להוסיף שלש קומות נוספות. נושא זה, לא הופיע בהערכת השמאי שהיוותה בסיס לרכישה של הנכס על ידי הכשרת הישוב.

146. התנהלות הנהלת בית מעריב מעלה את השאלות הבאות – האם נכון היה להעביר את בית מעריב מקרן הפיצויים של העובדים למעריב ואחר כך להכשרת הישוב? האם היתה הצדקה למכירת בית מעריב להכשרת הישוב, ואם כן האם בהליך מזורז שהקטין את שווי הנכס בכ- 6 מיליון ₪. האם היה מקום למכור את בית מעריב במקום לקבל אשראי ולחכות מספר נוסף של שנים בטרם יימכר הבניין הממוקם במקום כה מרכזי?

147. הנאמנים סבורים כי ברוב שנות קיומה, מצאה חברת מעריב מודיעין בע"מ את עצמה משלימה או משלמת את פיצויי הפיטורין לעובדיה המפוטרים. בעקבות הרפורמה של שוק ההון ב 2003, לא היתה לקרן הפיצויים של העובדים ברירות רבות מלבד העברת בית מעריב לבעלות חברת מעריב מודיעין בע"מ.

148. מצב מעריב באותה עת, היה בכי רע. אין מדובר בשנה רעה אחת, אלא בהליך הדרדרות שהתחיל מתחילת שנות 2000 כאשר מעריב מיצתה את כל משאביה הכספיים בניסיון לשפר את מצבה הכספי. גם ניסיונות לעבוד עם שותף אסטרטגי (גוסניסקי) או למכור את החברה לאחר (לבלוטניק) לא הצליחו. מעריב נקטה אז, כפי שעשתה קודם לכן, בהליכי התייעלות ופיטורין, אך הן הביאו להפחתה מסוימת בהוצאות, אך לא בגידול בהכנסות.

149. לכן, נראה כי האופציות שהוצאו על ידי הכשרת הישוב היו הקורצות ביותר באותה תקופה. יכול להיות שמכירת בית מעריב לפני המפולת של 2008 או בתקופה מאוחרת יותר ובמהלך עסקים רגיל היתה מניבה מחיר טוב יותר, אך נראה כי מדובר על חכמה בדיעבד.

5.1.4. הד ארצי

150. פרשת הד ארצי עוררה התעניינות כיוון שהחברה נרכשה על ידי מלונות הכשרת הישוב בע"מ בזמן שהיתה מאד מצליחה, ונמכרה למעריב החזקות בע"מ כאשר החברה נקלעה לקשיים. פרשה זו היתה אחת העילות לבוררות של גוסניסקי נגד הכשרת הישוב בגין ניצול מעריב לטענתו, על ידי הכשרת הישוב. בבדיקה שנעשתה עלו העובדות הבאות:

151. הד ארצי הוקמה ב 1946 על ידי צבי לוין כחברה ליצור תקליטים. ב 1980 קנתה מעריב הוצאת מודיעין בע"מ 50% מהד ארצי מצבי לוין במסגרת הרחבת פעילותה מעבר להוצאת עיתון יומי.

152. בשנות ה 90 הפכה הד ארצי להיות אחת מהחברות הרווחיות הבודדות בקבוצת מעריב. באמצע שנות ה-90 הפכה הד ארצי להיות חברה רב-תחומית אשר עסקה בהוצאה לאור של ספרים (צומת ספרים), המגזין "נשיונל גיאוגרפיק", קלטות וידאו, ובשיווק מולטימדיה של יצרנית המשחקים המובילה Electronic Art. הד ארצי הוצאה לאור בע"מ נקראה עד 18.8.96 ספריית מעריב בע"מ ונחשבה למותג.

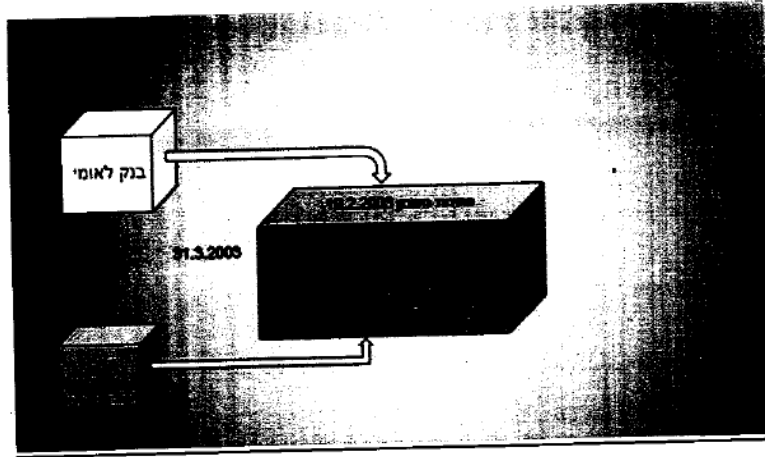
153. עם כניסת הכשרת הישוב למעריב, רכשה מלונות הכשרת הישוב בע"מ (חברת בת של הכשרת הישוב), את חלקה של מעריב ושל גורמים נוספים בחברה והפכה להיות בעלים של הד ארצי. אחרי הרכישה, הונפקה 11% מהד ארצי לציבור. הד ארצי המשיכה להיות רווחית עד לשנת

- 1998, תודות למעבר שביצעה ממכירת תקליטים למכירת דיסקים. הד-ארצי הרחיבה את פעילותה לייצור ושיווק מוצרי פנאי נוספים בתחום המוזיקה והוויזואל, והפעילה את רשת תנויות התקליטים טאוור רקורדס בארץ.
154. משנת 1999 התחילה הד ארצי לסבול מהפסדים. עם כניסת ולדימיר גוסינסקי למעריב החזקות בע"מ, מכרו מלונות הכשרת הישוב בע"מ את מניות הד ארצי שברשותם (72% מהחברה) בחזרה למעריב אחזקות תמורת 29 מיליון ₪. 11% מהמניות נותרו בידי הציבור והיתרה נשארה בידי חברה בת של הד ארצי בע"מ.
155. הפסדי החברה הלכו וגדלו בהמשך. הסיבות לכך היו בין היתר, המיתון התריף במשק ותעשיית הזיופים בתחום המוזיקה. גם אופן התשלום לחברות משחקי המחשב, בו התשלום לחברות המשחקים נעשה בתחילת השנה (מתוך הלוואה עם ריבית שמקבלת הד ארצי ממעריב), וקבלת ההכנסות לאורך כל השנה, יצרו גם הם חוב מתמשך.
156. בשנת 2000 הד ארצי הפסידה סך של 18.7 מיליון ₪. שווי החברה בבורסה לאותה שנה הסתכם לסך של 33 מיליון ₪.
157. את 2001 סיימה החברה בהפסד של 40.8 מיליון ₪ והגרעון במאזנה הגיע לכ-12 מיליון ₪. שווי החברה בבורסה לדצמבר 2001 הסתכם ב-16 מיליון ₪.
158. בשנת 2002 חלה הרעה נוספת בתחום המכירות של הד ארצי, והופסקה התקשרות החברה עם חברת Warner Brothers. בעקבות הפסדים אלו, פרשו מתפקדיהם בהד ארצי היו"ר רון וייסברג, והמנכ"ל מיקי טוניס. אלי נחום, המנכ"ל המחליף, לא הצליח בתפקידו ופוטר. רוני קלינפלד, המנכ"ל של מעריב אחזקות, עזב את תפקידו במעריב, וחובא כמנכ"ל להד ארצי. הוא גיבש תוכנית הבראה, אך נראה היה כי גורל החברה להימכר.
159. ביום 24.7.2002 במסגרת ההכנות למכירת הד ארצי, פרסמה מעריב החזקות בע"מ הצעת רכש של מניות הד ארצי שבידי הציבור במחיר של 1.3 ₪ למניה. בעקבות קיבול הצעת הרכש ב-15.8.2002, נמחקו מניות הד ארצי מהמסחר בבורסה.
160. בדו"חות הכספיים ליום 31.12.2002 המצב הכספי של החברה הורע ההפסד הנקי של הד ארצי הסתכם בכ-49.5 מיליון ₪ ונרשמה לחברה בזוח המבקרים, הערת "עסק חי".
161. בתחילת 2003 הזרימה מעריב להד ארצי 2.4 מיליון ₪ והכשרת הישוב 10 מיליון ₪ נוספים ע"י הקטנת חוב הד ארצי לבנק מרכזתיל דיסקונט בע"מ. למרות זאת, באפריל 2003 מצבה הכספי של הד ארצי היה כדלקמן:
- הד ארצי הייתה חייבת 148.6 אלפי ₪ לנושים הבאים:
1. לבנקים 58.6 אלפי ₪.
 2. למעריב 41.5 אלפי ₪.
 3. להכשרת הישוב 48.5 אלפי ₪.
162. אף כי בשנת 2003 היתה ירידה בהוצאות לעומת שנת 2002, הכשרת הישוב ומעריב אחזקות לא היו מוכנות לחכות יותר, ובאפריל 2003 מכרה מעריב אחזקות את הד ארצי למ.א. רויכמן תקשורת (פירוט המכירה מופיע בנספח א).
163. לאור האמור, נראה כי הד ארצי נמכרה למלונות הכשרת הישוב כאשר החברה היתה רווחית, ונמכרה בחזרה למעריב כאשר החברה הפסידה כסף. הכשרת הישוב השקיעה כסף בחברה הן

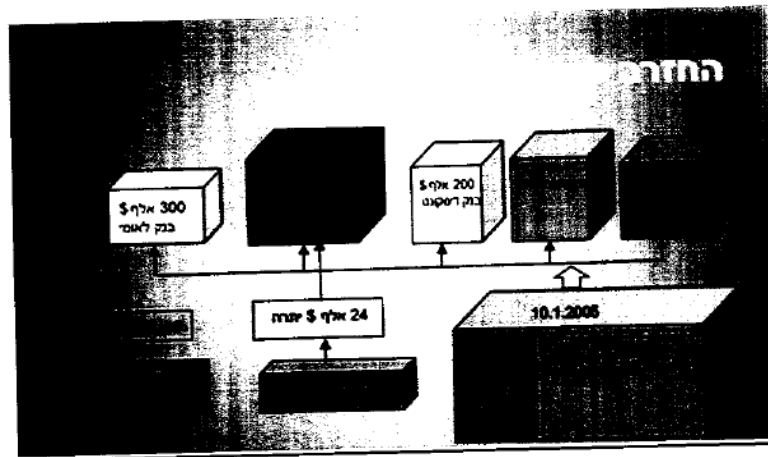
כאשר היתה בבעלות חברת הבת שלה והן כאשר חזרה להיות בשליטת מעריב. יחד עם זאת, לא נמצא יתרון כלכלי בולט שהכשרת הישוב זכתה בו בגין קניית ומכירת הד ארצי מול מעריב.

5.1.5. כספים בנק זר - CITIBANK NY

164. הנאמנים מצאו קלסר במרתף בבית מעריב, אשר הצביע על חשבון בנק היסטורי שהתנהל בארה"ב. בבדיקה מעמיקה יותר של רישומים היסטוריים נוספים התגלו העובדות הבאות:
165. ב-2002 היו למעריב פיקדונות בבנקים שונים בארץ בסך של 87 מיליון \$. מנגד מעריב לקחה הלוואות בדולרים בסך 53 מיליון \$ והלוואות בשקלים בסך 117 מיליון \$ (בערך דולרי של כ-24.5 מיליון \$) = בסה"כ כ-77.5 מיליון \$.
166. ביום 17.12.2002 הורה עופר נמרודי, מנכ"ל מעריב אז, לצחי לוי - היועץ הכלכלי של מעריב, וליוסי ימין - סמנכ"ל הכספים של מעריב, לרכז כספים של מעריב מבנקים מקומיים "להעביר בהדרגה את הפיקדון הדולרי בסך \$ 36,131,000 או חלקו לסיטי בנק".
167. ביום 18.2.2003 הורתה מעריב להעביר \$ 16,196,000 מחשבון מטי"ח 2613 של מעריב לחשבון דולרי בסי-טי בנק בישראל. אחרי שהתברר כי סיטי בנק ישראל הוא בעצם בנק הכפוף לחוק הישראלי, הוצאו הכספים מסיטי בנק ישראל והועברו לחשבונות בבנק לאומי והבינלאומי.
168. ב-19.2.2003 התכנס דירקטוריון מעריב ואישר בהחלטה ללא התכנסות, לפתוח חשבון CITIBANK ניו יורק. זכויות החתימה הוגדרו כך:
169. עד לסכום של 50 מיליון \$ - כל שניים - עופר נמרודי, יעקב נמרודי, צבי חפץ (נציג של גוסינסקי) ורון ויסברג (גיס של עופר נמרודי).
170. עד סכום של 10 מיליון \$ - כל אחד - יעקב נמרודי, עופר נמרודי, צבי חפץ, רון ויסברג, שמשון מרפוגל (איש אמון של משפחת נמרודי, דירקטור במעריב ואיש הכספים של הכשרת הישוב), יחד עם יוסי ימין.
171. על פי זכויות חתימה אלו, השליטה בחשבון הבנק היה למעשה אצל משפחת נמרודי.
172. התשואה בבנק בארה"ב עמדה על 1.1% לשנה. שער הדולר עמד אז על 4.69 ₪ ל\$.
173. באותו יום, נפתח חשבון מס' 41361849 בסיטי בנק בניו יורק וביום 31.3.2003 הועברו 36 מיליון \$ מחשבונות של מעריב בארץ לחשבון CITIBANK בחו"ל.

174. בתאריך 7.7.2004 - הוצאו 2.8 מיליון \$ לקניית נייר ו - 25,000 \$ שהועברו לחשבון אחר לצורך מימון פעילות מעריב אינטרנשיונל. מלבד פעילויות אלו, לא בוצעה בחשבון פעולה נוספת.
175. ביום 10.1.2005 חזר הכסף מחשבון CITIBANK לארץ.

176. שער \$ עמד אז על 4.38 ₪ ל \$ ולכן היו למעריב הפסדים מהפרשי השער. את הריבית שניתנה בארה"ב של 1.1% היה ניתן לקבל גם בבנקים שונים בישראל באותה תקופה.
177. לא אותרה כל סיבה לפתיחת החשבון בניו יורק. הבנק בארה"ב מסר כי אין בידי תיעוד לחשבון זה. ניסיונות הטאמנים לאתר ולהבין מה עמד מאחורי העברות אלו נותרו ללא מענה וכל שנימסר בחקירה הוא כי היה חשש באותה עת לקריסת בנק הפועלים ולפיכך הועברו הכספים.
178. פניה דרך עורכי דין בארה"ב לבנק דרישה משפטית לקבלת מסמכים לא הניבו תוצאות נוספות. בלית ברירה, ובדגש לכך כי הכספים חזרו בסופו של דבר, לא מצאו הנאמנים מידע נוסף השופך אור על פרשה זו.

5.1.6. תביעות החוב של הכשרת הישוב

חברת הכשרת הישוב הגישה מספר תביעות חוב כנגד מעריב -

5.1.6.1. תביעת החוב נגד חברת לוי אפשטיין - ב.ת.ר

179. חברת ב.ת.ר שהינה חברת בת של הכשרת הישוב הגישה הוכחת חוב נגד חברת לוי אפשטיין בע"מ בגין שכירות נכס בבת ים ששימש את בית הדפוס של מעריב.

180. בהוכחת חוב נתבע סך של **4,333,808** ₪ עבור דמי שכירות, ופיצוי בגין אי הודעה מוקדמת, מתוכו סך של 1,141,230 ₪ בדין קדימה לפי הפירוט הבא:

- ברכיב הודעה מוקדמת עבור 12 חודשים -
- שכ"ד לשנה בסך של 2,269,272 ₪ בדין רגיל.
 1. ארנונה לשנה בסך של 900,000 ₪ בדין רגיל.
 2. ביטוח לשנה בסך של 23,307 ₪ בדין רגיל.
- ברכיב חוב העבר -
 1. שכ"ד עבור חודש מאי עד ה-22 לחודש ספטמבר 2012 בסך של 1,141,230 ₪ בדין קדימה.

5.1.6.2. תביעת החוב במעריב הוצאת מודיעין - ה.ה. משקיעים במקרקעין

181. ה.ה. משקיעים במקרקעין בע"מ הגישה הוכחת חוב על שכירת בית מעריב על ידי חברת מעריב מודיעין בע"מ. במסגרת תביעת החוב נתבע סך של **5,682,466** ₪ עבור דמי שכירות, ארנונה, ופיצוי בגין הודעה מוקדמת בקשר עם הנכס בית מעריב, מתוכו סך של 1,822,151 ₪ בדין קדימה לפי הפירוט הבא:

- ברכיב הודעה מוקדמת עבור 6 חודשים -
 1. שכ"ד לחצי שנה בסך של 1,431,308 ₪ בדין רגיל.
 2. ארנונה לחצי שנה בסך של 1,563,960 ₪ בדין רגיל.
 3. ועד בית בסך של 37,800 ₪ בדין רגיל.
- ברכיב חוב העבר -
 1. שכ"ד והפרשי קיזוז עבור ה-23 לחודש ספטמבר 2011 ועד ה-22 לחודש ספטמבר 2012 בסך של 1,498,412 ₪ בדין קדימה.
 2. הפרשי קיזוז עבור חודש מאי עד ה-22 לחודש ספטמבר 2011 בסך של 827,248 ₪ בדין רגיל.
 3. ארנונה עבור שנת 2012 בסך של 323,738 ₪ בדין קדימה.

5.1.7. פשרה עם הכשרת הישוב

182. לאור כל האמור לעיל ולאחר מו"מ ארוך בין הנאמנים לבין נציגי הכשרת הישוב, הגיעו הצדדים להסכמה כי בגין תביעות החוב של חברות הכשרת הישוב ישלמו הנאמנים סך כולל של 1,600 ₪ + מע"מ בלבד. כאשר לגבי יתרת החוב לא תהא זכאית הכשרת הישוב (באמצעות חברותיה)

לחייכלל בין הנושים הרגילים ולא תהנה מחלוקות הדיבידנד בהתאם להסדר הנושים שאושר במסגרת הליכי הפירוק של חברות מעריב.

5.2. תקופת IDB

183. קבוצת דסק"ש ניהלה את קבוצת מעריב במשך 8 חודשים. בתקופה זו הזרימה קבוצת דסק"ש למעריב סכומים נכבדים. יחד עם זאת, הועלו טענות שונות על אופן ניהול קבוצת מעריב שפגעו במעריב. בולט לעניין זה הינו עו"ד אלעד מן, בעל מניות בחברה הציבורית מעריב החזקות בע"מ, אשר העלה מספר טענות לעניין התנהלות החברה וכן נושאי משרה בה, ערב כניסת החברה להליכי הקפאת ההליכים. הטענות שהעלה עו"ד מן נבדקו ביחד עם טענות נוספות שעלו מבדיקת התנהלות מעריב בזמן שליטת דסק"ש.

5.2.1. ניהול בזבזני

5.2.1.1. שכר גבוה לעובדים חדשים

184. כניסת IDB למעריב היתה מלווה בשינוי אורח מהותי. במקום אוירת הצמצומים שאפיינה את מעריב עד כה, נוצרה אוירה של מפעל מצליח שאין מקום לחסוך בו. אנשי IDB אשר הגיעו למעריב, ראו עצמם כמומחים לניהול ושיקום חברות. במהרה, החליפו את שדרת ההנהלה של החברה עם אנשי מקצוע מהקבוצה. אנשי ההנהלה החדשים הביאו עימם אנשים נוספים שגם הם שובצו בתוך מכלול העובדים של מעריב.

185. העובדים שהובאו על ידי IDB ציפו וקיבלו תגמול ותנאים שונים מהעובדים שעבדו במערכת לפני כן. הלשכה של המנכ"ל שופצה והפכה למהודרת. סביב המנכ"ל, נבנו חדרים ליועציו השונים בתחום הכלכלה, מינויים ועוד. רכבי ההנהלה שודרגו והמנכ"ל והעורך הראשי נסעו ברכבים מפוארים. כך נוצרו בחברה מעין שני מעמדות, אלו שבאו לפני IDB ואלו שבאו אחרי כן.

5.2.2. אי עמידה בזמני הדפסת העיתון

186. עיתון דפוס יומי אמור להקפיד ככל האפשר על לוחות הזמנים הנוגעים לסגירת העיתון, שליחת החומרים לדפוס, הדפסת העיתון והפצתו. איחור באחד השלבים גורם לאיחור בשלבים שלאחר מכן כפעולת שרשרת, ולאי הגעת העיתון - במועד הקריטי לעיתון - מוקדם בבוקר. איחור בזמני סגירת העיתון גורר אחריו איחורים בהדפסה, איחורים בהפצה ובשינוע ולבסוף איחור במסירה הסופית למנויים ולבית העסק המוכר. מנוי של העיתון אשר לא מקבל את העיתון עד 06:00- 06:30 נוהג לפנות למחלקת המנויים להתלונן. תלונות חוזרות על איחורים, יכולות להביא לביטול המנוי. איחורים אלו מביאים להפסד כספי לעיתון אם באי קניתו על ידי הקוראים ואם על ידי אי פרסום בו על ידי המפרסמים. לכן, בכל זמן הוצאת עיתון מעריב כעיתון בוקר, הקפידו הכתבים לשלוח את כתבותיהם עד תצות, ביום רגיל, ועד השעה 16:00 ביום חמישי, לצורך הכנת מוסף השבת.

187. העורך הראשי היה מגיע לצורך אישור סגירת הגיליון והורדתו לדפוס. לאור הצורך בהפצה ארצית של העיתון, היה הכרח "להוריד את העיתון לדפוס" עד השעה 02:30. אך העורך הראשי הצליח לעיתים נדירות במשימתו זו. באופן תדיר, היו נעשים תיקונים ושינויים בעיתון ובמקרים מסוימים, אף הודפס העיתון שנית. עיכובים, ביטולים והדפסות חוזרות אלו גרמו

להוצאות מיותרות בהוצאת העיתון וחלוקתו, אך נראה היה כי אין הדבר משפיע על שדרת הניהול ומעריב התנהלה כחברה מרוויחה ולא מפסידה.

5.2.3. פגיעה בעצמאות העיתון

188. הוראות סעיף 140 לתקנון החברה של מעריב החזקות קובעות:

"מטרת התקנות שבפרק זה היא להבטיח את המשך עצמאותה של מערכת העיתון בכל הקשור לעיתון "מעריב" ולרבות כל עיתון או כתב-עת המוצא לאור על ידי החברה או על ידי כל חברה בת שלה וכן להסדיר את מסכת היחסים בין הדירקטוריון וההנהלה העסקית מחד גיסא לבין העורך הראשי וזוות העיתונאים והכתבים, מאידך גיסא. כל זאת במטרה לקדם את האינטרסים של עיתון "מעריב" וכן את האינטרסים של כל עיתון או כתב המוצא לאור על ידי החברה או על ידי כל חברה בת שלה, ולהמשיך במסורת "מעריב" הדוגל בעצמאות עיתונאית חופשית ובחופש הביטוי תוך הזדהות עם הרעיון הציוני ותוך חתירה לשקף ולתת ביטוי למגוון הדעות בציבור ישראל".

189. לשני סעיפים נוספים בתקנון החברה של מעריב החזקות, נודעת חשיבות רבה לעניין מקצועיותו ואי תלותו של העורך הראשי ושל המערכת העובדת תחתיו:

"142.1 לעורך הראשי האחריות והסמכויות המלאות בכל הנוגע לסיקור אירועים ופרסום חדשות, ידיעות, מאמרים, כתבות וכל יתר תוכן העיתון, כולל תוכן הפרסומות. ההחלטות בכל הנוגע או הכרוך בנושאים ותחומים אלה תתקבלנה ותיושמה על ידי העורך הראשי בלבד או על ידי עיתונאי שהוסמך על ידו. קבלת החלטות ויישומן יבוצעו ללא כל מגבלות או השפעות הנובעות מדעות או אינטרסים של בעלי המניות או הדירקטורים בחברה או בחברות הבת שלה".

"142.2 לעורך הראשי מוקנית האחריות והסמכות הבלעדית על עובדי המערכת לרבות עורכים, עורכי משנה, כתבים ועיתונאים אחרים ואנשי מינהלת המערכת, המועסקים על ידי העיתון. מבלי לפגוע בכלליות האמור לעיל, העורך או מי שהוסמך על ידו יהיו אחראים להעסיק את עובדי המערכת, לקבוע את שכרם ותנאי עבודתם, לפקח עליהם, לתת להם הוראות, להעבירם ממחלקה למחלקה ולפטורם. כל זאת בהתאם לצרכי העיתון ובמסגרת התקציב השנתי של העיתון והסכמי העבודה אשר יהיו בתוקפם מעת לעת."

190. למרות סעיפי התקנון היוצרים הפרדה בין העיתון לבין בעליו, בעזרת הדירקטוריון ועל ידי הקניית כח כמעט בלתי מוגבל לעורך הראשי, לכל אורך חיי העיתון, נזהרו העיתונאים בכתבת כתבות שיכולות לפגוע בעיתון או בעליו. דוגמאות לכך היו כתבות בזכות עופר נמרודי כאשר היה בחקירה משטרתית, והימנעות מביקורת קשה מדי נגד בנקים אשר נתנו אשראי למעריב.

191. להבדיל מתקופות קודמות, התקופה של הבעלות של דסק"ש (להלן: "תקופת IDB") היתה שונה מקודמתה בעובדים הרבים שהובאו מבחוץ בתוך זמן קצר, וזכו לתנאים ומשכורות משופרים. חלק מעובדים חדשים אלו הרגישו נאמנות גדולה לבעלי העיתון וניסו לרצותם.

192. על מנת לקדם את העיתון, מינתה IDB את ניר חפץ כעורך ראשי. ניר חפץ עבד קודם לכן עבור אי. די. בי פיתוח, והשתתף בדיונים על תפעול מעריב כאשר דסק"ש שקלה לרכוש את מעריב.

193. עם הגעתו, קיבל ניר חפץ את מלוא הגיבוי מהבעלים - נוחי דנקנר, וריכו את מלאכת העריכה תחתיו. שליטתו של ניר חפץ התרכזה בעיקר במדור החדשות.
194. מדור נוסף שנתפס כחשוב בעיתון היה מדור הכלכלה. מדור זה היה אמור להתרחב בתקופת IDB למדור הגדול ביותר בעיתון מעריב, ולהיות מודפס על 60 עמודים. בפועל הוא גדל מ 12 עמודים ל 16 עמודים ואחר כך ל 24 עמודים. כעורך של מדור הכלכלה, מינה ניר חפץ את איתן מרקוביץ, עיתונאי עם ניסיון ככתב ספורט, וללא ניסיון כלכלי ידוע, להיות עורך הכלכלי של העיתון.
195. השליטה של העורך הראשי בתוכן העיתון היתה רבה, כפי שתקנון החברה דרש. אך השימוש בשליטה זו נעשה בחלק מהמקרים, גם לטובת בעלי העיתון ואחרים, שהעורך הראשי חשב כי יש צורך להגן עליהם. מכאן שבמעשיו, נראה כי העורך חרג העורך מהתקנון של העיתון. נראה היה, שהכתבים עצמם התיישרו עם "רוח המפקד" והקפידו לא לכתוב או לפרסם כתבות נגד הבעלים או תכרות בשליטתו.
196. אף כי קשה להצביע על הוראה ישירה שניתנה על ידי הנהלת IDB לתוכן כזה או אחר, הרי שסמיכות האירועים בין "איומים" על IDB ובין פרסומים של מעריב המשרתים את מטרת הבעלים, היתה ברורה. להלן מספר דוגמאות:

5.2.4. סיקור הגנתי - אי כתיבה בנושאים שהבעלים אינם רוצים או נדמה שאינם רוצים לראות בעיתונם.

5.2.4.1. סיקור המחאה החברתית

197. המחאה החברתית הביאה לחידוד היחסים בין העיתונאים ובין ההנהלה. מעריב פירסם תחילה בהבלטה ידיעות על המחאה החברתית, אך עם הזמן נראה היה כי אין דעת הבעלים נוחה מפרסומים אלו.
198. על אף עוצמת המחאה החברתית, נתנה המערכת הוראה לסקר נושא זה הן מן הפן החדשותי והן מן הפן הכלכלי, בצורה מינורית. כך נוצר מצב בו העורכים, היו מצננים את התלהבות הכתבים מהשטח, והיו דוחקים ידיעות אלו לעמודים פנימיים יותר.
199. דוגמא תמוהה היתה ההוראה שניתנה על ידי המערכת לאסור לפרסם תמונות של דפני ליף או כל מנהיג מחאה אחר. כך נוצר מצב מוזר בו מדור החדשות סיקר את המחאה החברתית בזהירות, ומדור הכלכלה סיקר בצמצום את השלכות של אותה מחאה. עם זאת, יש לציין כי תהליכים דומים נעשו גם באמצעי תקשורת אחרים לאחר שהבינו כי סקירה מורחבת של המחאה החברתית פוגעת בהם ובהיקף הפרסום באמצעי התקשורת השונים באותה תקופה.

5.2.4.2. סיקור "המהפכה" הסלולרית

200. כאשר גולן טלקום נכנסו לשוק התקשורת הסלולרית, התקשורת התענינה בין היתר במנכ"ל שלה - מיכאל גולן ובשחקנים החדשים בתחום זה.
201. על פי המידע שנמסר לנאמנים על ידי עיתונאים במהלך החקירות, למרות בקשות חוזרות, ככל הנראה ניתנה הוראה על ידי מרקוביץ וחפץ כי לא יסוקרו נושאים הקשורים לחברות כמו HOT MOBILE וגולן טלקום. אין באפשרותנו לקבוע מה היו השיקולים בהוראה זו, אך יכול להיות

שהוראה זו ניתנה בין היתר, כדי להגן על חברת סלקום השייכת לקונצרן IDB, אשר הפסידה כספים רבים עקב כניסת מפעילים חדשים לתחום.

5.2.4.3. סיקור חברות IDB ובנק הפועלים

202. הסיקור של החברות מקבוצת IDB היה זהיר מאד. כתבים עם כתבות נגד הקבוצה או נגד חברות בה, נדרשו על ידי העורך לבדוק שוב ושוב את מקורותיהם לפני פרסום הכתבה ולשכנע כי יש הצדק לפרסום. עד מהרה הבינו הכתבים, כי אין מקום ליוזם ביצוע תחקירים מעמיקים על חברות אלו.

203. בנק הפועלים היה בכל שנות העיתון, נותן האשראי המרכזי של מעריב. לכן, ההנהלה של מעריב נזהרה שלא לתקוף שלא לצורך את הבנק. בעבר, הבעלים מחו על כתבות אחרי כתיבתן כאשר מנהלי הבנק התקשרו להנהלה. בתקופת IDB הדגש הושם על ביקורת לפני הפרסום. כך נוצר מצב בו ידיעות חיוביות על הבנק התקבלו בברכה. אך ידיעות שליליות על הבנק, היו מתקבלות באי נוחות, היו עוברות אל ניר חפץ, והוא היה עושה ככל יכולתו לבדוק את הידיעה מכל כיווניה, ולמתן את תוכנה.

5.2.5. סיקור התקפתי - כתיבה נגד אלו הפוגעים בקונצרן IDB

5.2.5.1. כתבה על דב מורן

204. דב מורן, בעל המצאות מצליחות, התראיין בעיתון דה מרקר. בכתבה פורסם כי ביקר את התנהלות אנשי ההון במדינה ושליטתם בכלכלה. ניתן היה להבין כי מורן משמיע דברי ביקורת גם נגד נוחי דנקנר שעמד אז בראש IDB.

205. בסמוך לאחר יציאת הכתבה, עורך העיתון נתן הוראה במערכת העיתון כי יש לבצע תחקיר מעמיק על דב מורן, והעבודה הוטלה על כתב ספציפי. הכתבה שפורסמה לבסוף, בינואר 2012 הציגה את מורן באור שלילי.

לכתבה - ראה <http://www.nrg.co.il/online/16/ART2/330/943.html>

5.2.5.2. ח"כ כרמל שאמה הכהן וח"כ עינת וולף ופעילות נגד הריכוזיות במשק

206. עורכי מעריב ראו בפעילות הפרלמנטרית נגד הריכוזיות במשק, נושא שיש לבחון אותו וגם להילחם נגדו. הדבר נעשה במספר מקרים:

207. כרמל שמע כיהן כיו"ר ועדת הכלכלה בכנסת. במסגרת תפקידו, הוליך ח"כ שמע קו נגד הבכירים בשוק ההון - "הטייקונים" וההטבות אשר מהם נהנו. מספר עיתונאים העידו כי עורכי מעריב נמנעו מפרסום תמונה של כרמל שמע והקטינו את הסיקור על הופעותיו.

208. גם ח"כ הכנסת עינת וולף היתה שותפה לפעילות נגד הריכוזיות במשק והתראינה על כך בעיתון דה מרקר. במקביל, היא יזמה מהלכים רבים בתחום התקשורת והחינוך. אך כאשר מעריב סיקר מהלכים אלו, נמחק כל אזכור שלה מהכתבה. הדבר חזר על עצמו מספר פעמים והיא אף מצאה לנכון להתלונן לעורכי מעריב על כך.

209. מצב דומה היה בניסיון פעולה נגד ח"כ שלי יחימוביץ אשר גם היא פעלה נגד הריכוזיות במשק. על פי הוראת המערכת, הוכנה כתבה לא מחמיאה עליה אשר הייתה מיועדת להופיע בסוף שבוע, שלשה ימים לפני בחירות הפריימריז בעבודה. סמוך לפרסום, התבקשה תגובת ח"כ יחימוביץ

לכתבה. כאשר זו הגיעה ותקפה ישירות את נוחי דנקנר ושלטתו בעיתון מעריב, בוטלה הכתבה והורדה מהדפוס.

5.2.5.3. אליעד שרגא והתנועה לאיכות השלטון

210. בשנים 2007 - 2010 נהנתה התנועה לאיכות השלטון מתרומה של מיליון ₪ לשנה מנוחי דנקנר ו/או חברותיו השונות.

211. בשנת 2010 פנתה התנועה לאיכות השלטון בכתב לראש ממשלת ישראל על מנת שיבדוק טענה לפיה חלק מהרגולטורים במשרדי הממשלה, מוצאים עבודה אחרי פרישתם אצל מי שהיו מכונים אז "טייקונים", דבר שהיה יכול להצביע על טובות הנאה שמבטיחים הטייקונים לאותם רגולטורים עוד בהיותם בתפקיד. מכתב הפנייה התפרסם בעיתון דה-מרקר, וכתבות נוספות הופיעו מאוחר יותר בעיתונות.

212. בעקבות כתבה זו ואחרות שהתפרסמו מאוחר יותר, נקרא עו"ד שרגא, מייסד התנועה, לשיבות עם נוחי דנקנר. בישיבות אלו ניסה נוחי דנקנר להסביר לעו"ד שרגא שאין הדברים נכונים.

213. בשנת 2011 התכנסה הוועדה לבחינת הריכוזיות במשק. עו"ד שרגא הופיע בפני הוועדה והציג שם את המודל של ארה"ב לפתרון הקשר בין הון לשלטון, כפתרון אפשרי למצב בארץ. בד בבד, התחילה המחאה החברתית. לאחר הופעתו בפני הוועדה, זומן עו"ד שרגא לפגישה בירושלים, שם נכחו אנשי IDB, אשר הבהירו כי נעשה להם נזק, וכי הם הולכים לפגוע בו, בגיא רולניק (עורך דה מרקר) ובתנועה לאיכות השלטון.

214. במקביל, עיתון מעריב ניסה לשלוח כתבים לביצוע חקירה יסודית על עו"ד שרגא ועל התנועה לאיכות השלטון. חלק מהכתבים התחמקו מהמטלה, אך לבסוף, בעיתון מעריב של יום שישי 18.5.2012, התפרסמה כתבה במוסף מעריב המשתרעת על שני עמודים מאת העיתונאי שי גולדן. הכתבה תיארה את אי יכולתו של עו"ד שרגא לנהל את תנועת איכות השלטון.

5.2.6. ניהול העיתון ישירות על ידי בעליו תוך עקיפת מוסדות החברה.

215. היחסים בין הבעלים לבין העיתונאים הוסדרו בתקנון מעריב. עם השנים, מעריב התנהלה כחברה לכל דבר עם הנהלה ודירקטוריון משלה. בהמשך, בתקופה בה הבעלות היתה בשליטת הכשרת הישוב, מעריב פעלה כחברה ציבורית, על ידי חברת "מעריב החזקות בע"מ" ודיווחה על החלטות הדירקטוריון שלה לציבור.

216. אך למרות הדירקטוריונים של החברות השונות, וביחוד הדירקטוריון של מעריב החזקות בע"מ ומעריב מודיעין בע"מ, נוהל עיתון מעריב ישירות על ידי גורמים שונים בקונצרן IDB, תוך עקיפת הדירקטוריון.

217. כך נוצר מצב בו מנהלי ועורכי העיתון, היו מדווחים ישירות לאנשים בהנהלת הקונצרן ולא לדירקטוריון החברה.

5.2.7. סיכום מסקנות IDB

218. הניהול של מעריב בזמן השליטה של דסק"ש היה שונה בתכלית מהניהול של הכשרת הישוב. תקופת דסק"ש מאופיינת בניהול בזבזני מחד, ועם התערבות בתכני העיתון מאידך, לצורך מציאת חן בעיני הנהלת IDB. צוותי האנשים שהובאו בתקופה זו היו חדשים וזרים לעיתון ויצרו מעין פירמידה הפוכה השולטת על העיתון ועל החברות. עובדים אלו אשר הובאו מבחוץ, היו

בעלי משכורות גבוהות ותנאים משופרים מאלו של העובדים שעבדו במחיצתם. צורת העבודה שדגלה במצגות ותוכניות פעולה, היתה שונה מהצורה שבה עבדה מעריב קודם לכן.
219. לצד הניהול הלא תקין בתקופת IDB, לא ניתן להתעלם מכך שדסק"ש השקיעה סכומי עתק בעיתון, שיפורטו להלן.

5.2.8. עסקת רכישת מעריב

220. במסגרת רכישת השליטה במעריב, השקיעה דסק"ש סכום של 120 מיליון ₪ ברכישת מניות מעריב. הכשרת הישוב גם היא השקיעה סכום של 12 מיליון ₪ בהון המניות של החברה.
221. מלבד זאת, בחודש יוני 2011 פרעה דסק"ש חוב של חברת מעריב מודיעין בע"מ לבנק הפועלים בסך של 106 מיליון ₪, כנגד תשלום של 42 מיליון ₪ ומחילה על יתרת החוב. בכך הקלה דסק"ש על חברות מעריב להמשיך בפעילותם בלא עול חובות מעיק.

5.2.9. הלוואות שניתנו כהלוואות בעלים

222. בנוסף להקלה בחובות מעריב, במהלך חודש אוקטובר 2011, העבירה דסק"ש הלוואות בעלים לחברת מעריב החזקות בע"מ בסך של 50 מיליון ₪ לתקופה של שלש שנים, שאחר כך הוארכה לחמש שנים.
223. במהלך חודש נובמבר 2011 העבירה דסק"ש הלוואות בעלים שניה לחברת מעריב החזקות בע"מ בסך של 50 מיליון ₪ לתקופה של חמש שנים.
224. במהלך חודשים יוני ויולי 2012 העבירה דסק"ש הלוואות בעלים שלישית בסך של 25 מיליון ₪. הכשרת הישוב גם היא המירה הלוואה שנתנה למעריב החזקות בע"מ במניות.
225. אין עוררין על כך כי ההשקעה של דסק"ש היתה גבוהה מאד ביחס לזמן הקצר בה שלטה במעריב. כספים אלו לא נתבעו במסגרת תביעת חוב נושים אלא כהלוואות בעלים בלבד.

5.2.10. חוב מובטח לחברה של דסק"ש

226. למרות ההשקעות הרבות של דסק"ש במעריב, דסק"ש הגישה דרישה לתשלום חוב בגין עסקה אחת. חב' די.אי.סי. הלוואות בע"מ (חברה פרטית למתן הלוואות השייכת לדסק"ש) שילמה במקום חברת מעריב מודיעין בע"מ לבנקים שונים את הסכומים הבאים:

- סך של 5,000,000 ₪ בגין חילוט פיקדון ששועבד לטובת בנק לאומי לישראל בע"מ
- סך של 6,857,299 ₪ בגין חילוט פיקדון ששועבד לטובת בנק דיסקונט לישראל בע"מ.
- סך של 516,330 ₪ בגין ערבות לטובת בנק מזרחי טפחות בע"מ.
- סך של 2,204,540 ₪ בגין ערבות לטובת הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ.

227. חברת די.אי.סי. הלוואות בע"מ תבעו חוב זה כנושים מובטחים מכוח החלפת שעבודים רשומים על אחת מחברות מעריב בעלת נכסים מוחשיים. בדרישת חובה תבעה די.אי.סי. סכום של 14,578,169 ₪. בהיותה נושה מובטחת, דרשה די.אי.סי. הלוואות בע"מ גם תוספת הפרשי הצמדה וריבית.

228. לאור האמור לעיל הגיעו הנאמנים עם נציגי דסק"ש להסכמה על חוב זה, לפיה שולם מחצית מסכום הקרן, בסך של 7,289,000 ₪ לחברה. יתרת הסכום נדחה.

229. הנאמנים שקלו האם יש מקום לפעול נגד דסק"ש או מי מטעמה אשר מונה לתפקיד במעריב, בגין ההפסדים והפגמים בניהול חברות מעריב. אולם לאור הכספים הרבים שהשקיעה דסק"ש בחברות מעריב, לא ניתן להוכיח כי התנהלותה זו היא אשר גרמה לקריסת מעריב, נראה כי לא יהיה זה צודק לתבוע את דסק"ש או מי מטעמה בגין ההפסדים שנגרמו למעריב.

6. עובדים - חובות לעובדי קבוצת מעריב

230. בחקירת הנהלת מעריב בתקופת IDB, התברר כי הקושי באיתור זכויות העובדים והטענות הרבות של נותני השירותים להיותם עובדים, האיצו את החלטת הנהלת מעריב לפנות בבקשה להקפאת הליכים. הם הבינו כי לא יהיה ביכולתם לשלם את כל הזכויות להם טענו עובדי ונותני השירותים למעריב.

231. בדיקת זכויות עובדי הדפוס בחברת לוי אפשטיין בע"מ וחברת ההפצה – גל מעתון בע"מ היתה סבירה יחסית. לעומת זאת, בדיקת זכויות העובדים בחברת מעריב מודיעין בע"מ דרשה מלאכת מחשבת בפני עצמה.

232. העובדים של חברת מעריב מודיעין בע"מ טענו בפורומים שונים, טעון וחוזר כי המעבידים השונים של מעריב פגעו בהם בכך שלא הפרישו להם מלוא זכויותיהם לקופות השונות. טענות אלו זכו לסיקור תקשורתי גבוה. נושא זה השליך על פיצויי הפיטורין שדרשו לקבל העובדים בעקבות הפסקת עבודתם. הנאמנים שנדרשו לבדוק סוגיה זו נתקלו במספר קשיים:

6.1.1. אבחנה בין נותני שירותים ובין עובדים

233. עבודת הוצאת עיתון מאופיה דורשת מגוון רחב של עובדים כגון כתבים מיוחדים, עורכי תשבצים, עורכים גרפיים, מדפיסים וכ"ו, ולפיכך נוצר גיוון רב באופן העסקת המועסקים בעיתון והתאמת חווי שכר שונים ומיוחדים לכל מועסק ומועסק. כך נוצר מצב בו חלק מהמועסקים עבדו כעובדים שכירים בחברה, ואילו חלק אחר עבדו כנותני שירותים.

234. חלק מועט מנותני שירותים אלו עבדו כתף עם כתף עם עובדים קבועים, רובם הועסקו לצורך ביצוע עבודות ספציפיות. בנוסף, חלק מנותני השירותים סיפקו שירותים כשכירים המקיימים יחסי עובד מעביד בחלק מהתקופות, וכנותני שירותים בחלק אחר, באותו מקום עבודה. קשים במיוחד היו המקרים בהם זוהו עובדים עם חוזה עבודה במחלקה אחת, אך נותני שירותים במחלקה אחרת.

235. בבדיקת הנאמנים התברר, כי הגדרת הזכויות השונות של המועסקים כעובדים והכרה בתשלום מלוא רכיבי השכר כרכיב פנסיוני לתשלום היה אלמנט מרכזי בהבנת IDB כי לא יוכלו להמשיך לנהל את מעריב לאור ההוצאות הנדרשות מהם אם כלל זכויות העובדים יוכרו.

236. יחד עם זאת, בעת אישור הסדר הנושים, היתה לנאמנים הערכה על פי ספרי החברה, ומאחר ובחברת מעריב מודיעין בע"מ עבדו 800 עובדים. כי נשיית העובדים תעמוד על סך של 63.9 מיליון ₪ לפי הפירוט הבא:

- 18.8 מיליון ₪ בדין קדימה.
- 42.5 מיליון ₪ בדין רגיל.
- 2.6 ₪ מיליון ₪ בגין חוסר בקופות פיצויים/גמל/קרנות השתלמות.

237. כאשר הוגשו תביעות החוב של מועסקים אלו, הצהירו מועסקים רבים, כולל כאלו שעזבו לפני שנים רבות את החברה, כי גם הם עובדים אשר זכאים למלוא זכויותיהם. תביעות חוב אלו הוגשו כל העת ועדין מוגשות בימים אלו.

238. לכן, הנאמנים נדרשו לבדוק את חווי העבודה של כל מועסק ומועסק ולהתחקות אחר התנאים בהם עבד. כחלק ממהלך זה חקרו הנאמנים את מנהלי המועסקים על תנאי עבודתם, ככל שאלו שיתפו עם הנאמנים פעולה, כדי לקבל תמונה אמיתית של מצב העסקה בחברות מעריב. על חלק מקביעות הנאמנים הוגשו ערעורים לבית המשפט אשר כולם התבררו.

6.2. אבחנה בין תוספות שונות לשכר

239. לאחר איתור העובדים מכלל המועסקים אשר הגישו תביעות חוב כעובדים, ניגשו הנאמנים לקבוע מהו שכר עבודתם.

240. מתברר כי מעריב ניהלה את העובדים בצורות שונות, וכל תקופה אופיינה בהסכמי עבודה אחרים עם רכיבי שכר מיוחדים. עוד התברר כי לעובדים רבים קיימות תוספות שכר שונות, אשר נקראו בכינויים דומים. כך למשל, אותו שם רכיב שימש גם כתוספת שכר אצל חלק מהעובדים וגם תוספת חד פעמית, שאינה חלק מהשכר ובגינה לא זכאי העובד לפיצוי פיטורין, אצל עובדים אחרים. דוגמא לרכיב כזה היה תשלום "בונוס" אשר אצל חלק מהעובדים שולם באופן קבוע ובכך הפך לרכיב שכר, ואצל אחרים שימש כתשלום חד פעמי. מקרה נוסף הוא של רכיב "שכר סופרים". רכיב זה שולם באופן חד פעמי עבור כתבה אצל אחדים, או רכיב קבוע בשכר העבודה ואשר בגיטו הופרשו כספים לזכויות סוציאליות, כמו פנסיה, אצל אחרים.

241. רכיב "גמול תפקיד" אשר שולם כרכיב קבוע לשכר, לא נלקח בחשבון על ידי המעבידים במעריב, כחלק משכר העבודה של העובד לצורך זכויותיו הנלוות (פנסיה, פיצויים וכיוצא"ב). אצל מספר רב של עובדים המדובר היה בתוספת משמעותית לשכר, בסכומים אשר הגיעו לאלפי שקלים לחודש. חרף העובדה שבחוזי העבודה עם העובדים הוסכם כי בגין רכיבים אלו לא תבוצע הפרשה, נתבע רכיב זה בתביעות החוב. לאחר בחינת הסוגיה מהבחינה העובדתית והמשפטית, למרבית העובדים אושר תשלום בגין רכיב זה.

6.3. חובות לקופות פיצויי הפיטורים של העובדים

242. בנוסף לאמור לעניין רכיבי השכר, אותרו רכיבים נוספים אשר יצרו פערים בפיצויים בין הכספים בקופות הגמל ובין הכספים להם היו זכאים העובדים:

243. עד שנת 2008 לא היתה חובה סטטוטורית להפריש כספים לקופות פיצויי פיטורים, והמעביד היה משלם את הכספים כאשר העובד היה זכאי להם בעקבות הפסקת עבודתו. לכן, בשנים מסוימות במעריב לא בוצעה הפרשה מלאה לקרן פיצויים.

244. החישוב של החברה לפיצויי הפיטורים לתשלום לעובד, לוקח בחשבון את השכר ההתחלתי של אותו עובד במקום העבודה, אך לא את הוותק שנצבר ועליות השכר לאורך תקופת עבודתו. העובד, שהתקדם בסולם השכר ולו בגלל הוותק שנצבר לזכותו, לא זכה לכך שהמעביד יפריש את מלוא שכרו המעודכן לקופה, ולכן נוצר פער בין הכספים שנצברו בקופת הפיצויים ובין פיצויי הפיטורים שהעובד זכאי להם בעת פיטוריו.

245. בשנים 2005, 2008 ו-2009 קיצצה ושינתה החברה את שכר עובדיה בעקבות תכניות הבראה שונות. העובדים דרשו לקבל את פיצויי פיטוריהם בלא קיצוצים אלו. הנאמנים, שנדרשו לשאלה זו, החליטו לחשב את הפיצויים באופן יחסי לפי כל תקופה.

246. לאור האמור, הנאמנים איתרו פערים בין פיצויי הפיטורים אשר הגיעו לעובדים, לבין הסכומים אשר נמצאו בקופות פיצויי הפיטורים, לטובת העובדים. פערים אלו הושלמו על ידי הביטוח הלאומי וקופת ההסדר שבאחריות הנאמנים. מתוך תשלומי המוסד לביטוח לאומי (להלן: "המל"ל") בסך של למעלה מ-31.1 מיליון ₪, סך של 20.2 מיליון ₪ שולם כהשלמת פיצויי פיטורים. **לאור ממצאים אלו, נראה כי טענת העובדים כי המעבידים השונים "גנבו" את קופת הפיצויים אינה נכונה.**

6.4. חובות עובדים מיוחדים

247. הנאמנים איתרו בתוך מגוון החוזים של העובדים, חוזים מיוחדים:

- לגבי תקומה מנדל קרליבך, ביתו של מייסד העיתון, נקבע בפסק דין של בית משפט כי ישולמו לה מידי חודש בחודשו סך של כ-26 אלף ₪, לכל שארית חייה מכספי מעריב. נוכח האמור, שיערכו ב"כ הגב' מנדל קרליבך את הסכום המהווה אשר הגיע לה נוכח תדלות הפירעון של החברה, לסך של 4.4 מיליון ₪. בהכרעת החוב נקבע כי הסך המהווה הינו 4.099 מיליון ₪. החוב הוכר כולו כחוב בדין רגיל, ושולם במסגרת דיבידנד.
- ל-14 מתוך 15 העובדים היה קיים הסכם, לפיו הם מקבלים שכר חודשי מהחברה עד הגיעה לגיל פנסיה. סכום זה הוארך בלמעלה מ-15 מיליון ₪. הסכום הכולל אשר נתבע על ידי העובדים אלה עמד על - 16,176 מיליון ₪. הנאמנים קבעו את הסכום בגין רכיב זה ל-8.796 מיליון ₪ אשר משולם כדיבידנד.

6.5. סיכום חובות העובדים

248. בחברת מעריב מודיעין הוגשו 764 תביעות חוב עובדים בסך כולל של 105 מיליון ₪.

249. חובות העובדים הוא רכיב החוב הגדול ביותר בין החובות של קבוצת מעריב והרכיב שדרש את הטיפול הארוך ביותר. יש לציין כי דרישות חלק מהעובדים היו מוגזמות תוך ניסיון לזכות בכספים על חשבון כלל הקופה.

250. לאחר בדיקת הנאמנים, את תביעות החוב שהוגשו, אושרו חובות לעובדי חברת מעריב מודיעין בע"מ בסך של **51,304,046 ₪**.

251. יתר המועסקים הוגדרו כנותני שירותים ונכנסו לרשימת הספקים של קבוצת מעריב.

7. סיכום החקירה

252. תודות לעזרה הרבה של עובדי חברות מעריב, נמצאו נושאים רבים שהנאמנים חקרו בהתנהלות והניהול של מעריב. למרות העובדה כי הגוף הנחקר היה קיים שנים רבות, ניתן היה להתרשם כי כל בעלים חדש של מעריב יצר תורה חדשה לגמרי מקודמו של ניהול העיתון. כל החלפת בעלות, הביאה צוות חדש של אנשים חדשים לניהול/עריכה/כתיבה, תוך בטחון מלא כי לה יש את כל התשובות לבעיית העיתונות הכתובה. בכך נוצר הרושם שתברות מעריב אינן מייצגות

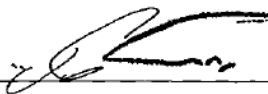
חברה שמתפתחת עם הזמן, אלא חברה המורכבת מרבדים אשר הקשר בין כל רובד, הוא קלוש. כל רובד יצר ארכיב משלו, השתמש בתוכנות לניהול ספרים וחשבונות משלו וסגנון עבודה המיוחדים רק לו.

253. לכן, בעיה או נושא שאותר בתקופה אחת, לא התמשך בתקופה שאחריה, והבנת הרציונל לשימוש בשיטה זו או אחרת היה ניתן לעשות רק בעזרת אנשים שזכרו את התקופה הקודמת והיו מוכנים לשתף פעולה עם הנאמנים. כאן המקום לשוב ולהדגיש כי מרבית העובדים (לשעבר ובהווה) הסכימו לסייע לנאמנים רק לאחר שהובטח להם כי זהותם לא תיחשף, וכי הדברים ימסרו בעל פה. כך, קיימו הנאמנים שיתות אישיות עם מספר רב של אנשים. יחד עם זאת, העובדות המועלות בחקירה זו התבססו על מסמכים ועדויות שנאספו.

254. מסקירת הנושאים השונים שנבדקו והועלו במהלך החקירות, הגם שעלו תמיהות ואו בעיות שונות, נבחנו הסוגיות גם ברמה המשפטית תוך בחינת האפשרות לגיבוש ראיות מספקות המבססות תשתית משפטית מספקת להגשת תביעות מבוססות. בנייתו העובדות, לא מצאו הנאמנים, כפי שפורט בדו"ח, תשתית משפטית מספקת המצדיקה הגשת תביעות ספציפיות מבוססות נגד בעלי השליטה ואו המנתלים.

255. לפיכך, החליטו הנאמנים לאחר הגעתם למסקנה זו להתרכז בניצול תשתית העניינים שעלתה בחקירות להגעה להסדרים עם שהי קבוצות בעלי המניות (הכשרת הישוב ואי זי בל) מתוך מטרה לחקטין את הסכומים המגיעים להם במסגרת תביעות חתוב שהוגשו על ידם. כתוצאה מכך, ולאחר משא ומתן ממושך, הצליחו הנאמנים להפחית את הסכומים המגיעים להם בסך של **15,705,443** ₪ (!!!).

256. זכויות העובדים, הנושא המעיייתי ביותר בהליך ההסדר והפירוק של מעריב, התברר כנושא קשה שדרש משאבים רבים. למרות זאת, מופו זכויות העובדים ולא נמצאו ראיות לסענות של ביצוע פעולות שלא כדין בקשר עם זכויות העובדים. התשלומים לעובדים היו הרכיב העיקרי בהוצאת מעריב ושאו בו את מירב כספי החברה. בתקופת טרום ההקפאת, הבינה מעריב כי במידה ותאלץ לשלם רכיבים סוציאליים עבור כלל המועסקים (גם אלו שעבדו כנותני שירותים) לפי חו"ד משפטית שקיבלה, לא תוכל לעמוד בכך. אולי אף ניתן לראות בסוגיה זו, כזו שגרמה לבסוף לקריסת החברה. דברים אלו נאמרים בהירות רבה, וכמוכן שלא ניתן להתעלם מכך שמדובר בהכמה שבדיעבד.

עו"ד ירון ארבל ד"ר שלמה נס, עו"ד רו"ח

נאמני קבוצת חברות מעריב